Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 111 (1361) ♦ Четвер, 20 червня 1996 року ♦ Ціна договірна

ПРИСТРАСТІ над ОСНОВНИМ ЗАКОНОМ

Кому — театр, кому — парламент

Парламентська хроніка

Ранкове засідання 19 червня

Цього дня очікували не тільки депутати, президентська команда й Кабінет міністрів, а й уся Україна. Власне, сьогодні Тимчасова спеціальна комісія з доопрацювання проекту Конституції внесла його на друге читання. Однак народні обранці насамперед вирішили визначити процедуру розгляду проекту Основного Закону.

Називали різні варіанти. Зокрема, частина членів Тимчасової комісії запропонувала одразу приступити до постатейного розгляду.

Члени фракції Компартії України вимагали, відповідно до Регламенту, два тижні на ознайомлення з проектом, бо його було роздано депутатам лише напередодні. Після бурхливого обміну думками процедуру, запропоновану Тимчасовою комісією, було відхилено більш як третиною парламенту.

І знову — сплеск емоцій. Частина депутатів правих фракцій і груп кинулася до трибуни, і тому у відповідь Голова Верховної Ради Олександр Мороз змушений був перервати репліку одного з них словами, винесеними в заголовок.

Зрештою, пристрасті вляглися, і голова Тимчасової комісії Михайло Сирота представив Верховній Раді проект, доопрацьований комісією.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Дружбу оновили. Чекаємо результатів

«У нас багато перспективних справ, що потребують парламентського забезпечення», — зазначив Голова Верховної Ради України Олександр Мороз під час зустрічі з Президентом Киргизької Республіки Аскаром Акаєвим, що перебував в Україні з офіційним візитом. І вже найближчими днями буде ратифіковано низку важливих міждержавних угод.

Значимість ролі міжпарламентських зв'язків підтверджує і той факт, що до складу делегації увійшли депутати Законодавчих зборів та Зборів народних представників Жогорку Кенеша.

«У нас більше такого, що об'єднує, а не роз'єднує»,— сказав під час зустрічі з українськими парламентаріями Аскар Акаєв. Піднести відносини наших держав на новий, вищий щабель — мета візиту. Високий гість повідомив Олександра Мороза, що в Бішкекському слов'янському університеті буде відкрито український факультет.

(Закінчення на 2-й стор.).

Економічний курс не зміниться

Прем`єр-міністр Павло Лазаренко прийняв Надзвичайного і Повноважного Посла Федеративної Республіки Німеччина Бергардта Гайкена, — повідомляє прес-служба Кабінету Міністрів.

Охарактеризувавши ситуацію, що склалася в Україні, Павло Лазаренко розповів послу про конкретні напрями діяльності уряду.

Прем`єр-міністр наголосив: ніяких змін економічного курсу, проголошеного Президентом України, не буде. Як глава уряду він однозначно заявив, що емісійних шляхів виходу країни з кризи ми не допустимо.

Під час розмови Павло Лазаренко звернув увагу посла на необхідність прискорити надання федеральним урядом Німеччини фінансової допомоги Україні протягом наступних двох місяців.

З свого боку Бергардт Гайкен поінформував Прем`єр-міністра про заходи, які здійснює ФРН по наданню допомоги Україні.

Столиці — столичні масштаби

Перший заступник глави столичної адміністрації Олександр Омельченко провів свою першу прес-конференцію.

Оцінюючи діяльність київської мерії за останній час, Олександр Омельченко висловив жаль, що більшість структур міської влади були надто політизовані, спрямовані на певне протистояння, а не на практичну роботу. Тим часом, за його словами, столиця України з початку року опинилась у великій фінансовій скруті, маючи дефіцит у 18 трильйонів карбованців. На 1 червня розпорядженням Кабінету міністрів були арештовані всі рахунки міста через несплату боргів. «Я попросив Прем'єр-міністра, — сказав Олександр Олександрович, — відстрочити наші розрахунки за борги, і Павло Іванович до нас прислухався. Нині ми погасили борги за п'ять місяців, і наші рахунки вже відкриті».

(Закінчення на 2-й стор.).

Поїздка на Одещину

Як стало відомо кореспонденту Укрінформу з компетентних джерел, Президент України Леонід Кучма здійснить 20–21 червня робочу поїздку на Одещину. Він побуває на будівельному майданчику споруджуваного Южненського нафтотерміналу, ознайомиться з роботою Одеського підприємства по експорту-імпорту нафтопродуктів, огляне акваторію нафтової гавані Одеського морського торгового порту, зробить екскурсію по історико-архітектурній частині обласного центру, зустрінеться з колективом Державного академічного театру опери і балету.

У заключний день поїздки глава держави відвідає КСП «Одеська птахофабрика», Іллічівський морський торговий порт, проведе нараду з керівниками місцевих органів влади. Передбачається також зустріч і переговори Леоніда Кучми з Прем'єр-міністром Республіки Молдова Андрієм Сангелі.

Кожному району — по школі...

З першого вересня в кожному з дев'яти адміністративних районів Донецька, за рішенням міського відділу народної освіти, буде відкрито українську школу. Досі в навчальному році, що закінчився, лише в чотирьох школах обласного центру (а всього їх 169) викладання предметів велося державною мовою.

Республіканці не розколюються, а пропонують альтернативу

Однією з сенсацій весняно-літнього політичного сезону поточного року став вихід з депутатської групи «Державність» п'яти членів Української Республіканської партії — Левка Лук'яненка, Богдана Ярошинського, Олександра Шандрюка, Володимира Чемериса і Євгена Пронюка. А після того, як відбулася Велика рада УРП, з'явився ряд коментарів, які водночас прогнозували не тільки розпад депутатської групи, а й Республіканської партії.

(Закінчення на 11-й стор.).

У номер

Дружбу оновили. Чекаємо результатів

(Початок на 1-й стор.).

Олександр Мороз запропонував взяти участь у конференції парламентаріїв ряду країн, у тому числі й СНД, присвяченій проблемам створення без'ядерної зони і регіонів стабільності у світі, що відбудеться восени у Києві. «Це чудова ініціатива, і ми її підтримуємо», — зазначив Аскар Акаєв.

У зустрічі взяли участь голова Комісії Верховної Ради України у закордонних справах і зв'язках з СНД Борис Олійник, керівник групи народних депутатів України з міжпарламентських зв'язків з Республікою Киргизстан Володимир Черепков, народні депутати.

Учора також відбулася зустріч Президента Киргизстану Аскара Акаєва у Дипломатичній академії України. Гості відвідали Інститут кібернетики НАН України, історико-архітектурний заповідник Києво-Печерська Лавра. Переговори завершилися підписанням Договору про дружбу і співробітництво між Киргизькою Республікою і Україною та низки важливих міжурядових документів.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про порядок висвітлення роботи п'ятої сесії Верховної Ради України

Верховна Рада України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

1. Національній радіокомпанії України здійснювати пряму і повну радіотрансляцію пленарних засідань Верховної Ради України на каналах і проводовій трансляційній мережі, що забезпечують на цей час мовлення першої програми Національної радіокомпанії України.
2. Контроль за виконанням цієї Постанови покласти на постійну Комісію Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення свободи слова та засобів масової інформації.

Голова Верховної Ради України О.МОРОЗ.

м. Київ, 18 червня 1996 року.

Парламентська хроніка

ГАРЯЧЕ, ЩЕ ГАРЯЧІШЕ!

Денне та вечірнє засідання 18 червня

Саме за такою схемою розвивалися події в сесійному залі після перерви. Депутати приступили до обговорення проекту програми структурної перебудови економіки України, основні положення якої виклав у доповіді заступник міністра економіки Леонід Мінін. Як видно, наведені ним аргументи далеко не всім видалися переконливими. Тож депутати не раз, що називається, заганяли доповідача «на слизьке».

Причини кризових явищ, котрі тривають і поглиблюються, за словами доповідача, достатньо відомі. Одна з об'єктивних причин: Україна одержала у спадок не збалансовану економіку держави, а відламок економіки колишньої держави (СРСР). Звідси — розірвані економічні зв'язки, тягар ВПК тощо.

Щодо причин суб'єктивних, то сказане доповідачем — як витяг з вироку нашим можновладним структурам: «Вони полягають у тому, що п'ятий рік незалежності не дав чіткого погляду на майбутнє, на те, якою бути економіці України».

Жоден з народних депутатів, що взяли участь в обговоренні, не знайшов слів схвалення проекту програми структурної перебудови. Частіше за все було чути визначення: «так званої програми». Отож закономірним стало практично одностайне несхвалення запропонованого проекту. Уряд повинен кардинально переробити його.

Під час обідньої перерви відбулося таємне голосування щодо виборів М. Колесника та Я. Мачужак до Верховного суду України. Обидва претенденти отримали необхідну більшість голосів і віднині є суддями Верховного суду України.

З 16 до 17 години сесія працювала в режимі закритого засідання.

Потому обговорено лише одне питання порядку денного: про внесення змін і доповнень до Закону «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності». «Температурний режим» його обговорення був навіть вищий, ніж під час дебатів щодо проекту структурної перебудови економіки. Бо за тим стояли долі сотень тисяч громадян, яких ота сама «перебудова» мимоволі перетворила на торбарів, «човників» та лоточників, змушуючи гендлярством заробляти на життя. Щоб не вдаватися до тлумачення заплутаних тонкощів пропонованих змін, скажу основне: ті, хто торгує на ринках і сплачує за оренду місця для торгівлі, від необхідності купувати патент звільняються.

Надано ряд пільг працівникам Укоопспілки, які реалізують свої вироби в райцентрах і селищах. Зате доведеться потрясти гаманці тим, хто утримує пункти обміну валют, заправні станції та колонки, зали гральних автоматів, казино, нічні клуби тощо.

Іван ДМИТРЕНКО.

Столиці — столичні масштаби

(Початок на 1-й стор.).

Перший заступник глави міської держадміністрації розповів про кадрові зміни в управлінській сфері, про скорочення штатів. *«Кожна структура міста, — зауважив Олександр Омельченко, — має бути мобільна і керована».*

Олександр Олександрович назвав кілька своїх розпоряджень з реконструкції головних площ Києва: Поштової, Бессарабської, Вокзальної, імені Лесі Українки, які мають прикрасити місто і водночас розширити пропускну спроможність транспорту. Для цього, безперечно, потрібні великі кошти, але держава їх знайшла й допомогла місту.

Готується також розпорядження керівництва мерії щодо поліпшення торгового й медичного обслуговування ветеранів.

Перший заступник глави адміністрації розповів про велику роботу, яку вже проведено, з відновлення дієздатності міського депутатського корпусу. Принаймні, на його думку, першу сесію міської Ради треба, нарешті, закрити, щоб у недалекому майбутньому запрацювати на повну силу.

«Незалежно від того, хворий голова міста чи ні, — доповнив розповідь Олександра Омельченка заступник глави адміністрації Іван Фоменко, — столиця України має жити повнокровно. Сьогодні ми працюємо на повну силу, щоб підготуватися до зими, забезпечити людей усім необхідним. А це, крім тепла, запасів продовольства, ще й транспорт, дороги, увесь комплекс міського господарства».

Керівники міста, відповідаючи на запитання журналістів, розповіли, що нині робиться у столиці України, щоб дати друге дихання великим підприємствам — основним наповнювачам міського бюджету, залучити до тіснішого співробітництва з мерією представників малого й середнього бізнесу, а також зарубіжних інвесторів.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ,
Юлія ЯРОШЕНКО.

У КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Комісія з питань правової політики і судово-правової реформи, відповідно до доручення Верховної Ради України, розглянула питання щодо правового забезпечення роботи між Верховною Радою України та Президентом України після закінчення дії Конституційного Договору. Парламентарі вирішили спільно з комісіями з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин та з питань державного будівництва, діяльності Рад і самоврядування, внести на розгляд сесії висновок щодо терміну дії Конституційного Договору «Про основні засади організації та функціонування державної влади і місцевого самоврядування в Україні на період до прийняття нової Конституції України», укладеного 8 червня 1995 року між Верховною Радою України та Президентом України. З назви, змісту частин першої, другої, четвертої Конституційного Договору та статті 60 введеного ним в дію Закону України «Про державну владу і місцеве самоврядування в Україні» випливає, що він діє «на період до прийняття Конституції України». Що стосується частини третьої Конституційного Договору, за якою Сторони визнають за необхідне створити належні умови для прискорення та успішного завершення конституційного процесу в Україні з тим, щоб прийняти нову Конституцію України в строк не пізніше одного року з дня підписання цього Договору, то її положення свідчать про їх наміри прискорити конституційний процес і не впливають на термін його дії.

На виконання доручення заступника Голови Верховної Ради України О. Дьоміна розглянуто поданий Верховним Судом України проект закону про внесення змін до глави 30-Г Цивільного процесуального кодексу України. Народні депутати схвалили і рекомендували його до розгляду. Необхідність внесення змін до ЦПК викликана розширенням і дії Центральної виборчої комісії по виборах народних депутатів України про визнання таких виборів недійсними, прийнятим восени минулого року Законом України «Про відкликання народного депутата України».

Розглянуто поданий Кабінетом Міністрів України проект закону про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів України. Законопроект розроблено Міністерством юстиції разом з Міністерством внутрішніх справ та підтримано Верховним Судом і Генеральною прокуратурою на виконання Постанови Верховної Ради від 30.01.96 р. «Про введення в дію Закону «Про внесення змін і доповнень до Кодексу про шлюб та сім'ю України». Ним передбачається внесення відповідних змін і доповнень до Кримінального, Кримінально-процесуального, Цивільного процесуального кодексів, Кодексу про адміністративні правопорушення та Закону «Про нотаріат». Розробка та прийняття його викликані нагальною потребою приведення чинного національного законодавства у відповідність з нещодавно введеним в дію Законом «Про внесення змін і доповнень до Кодексу про шлюб та сім'ю України» стосовно порядку усиновлення дітей, які є громадянами України. Народні обранці погодились із запропонованим проектом і вважають за можливе внести його на розгляд Верховної Ради.

Члени Комісії, розглянувши Постанову Верховної Ради Автономної Республіки Крим від 14 квітня 1996 року «Про День Конституції Республіки Крим» щодо її відповідності Конституції і законам України, вирішили внести на розгляд Верховної Ради України проект Постанови «Про скасування Постанови Верховної Ради Автономної Республіки Крим від 14 квітня 1996 року «Про День Конституції Республіки Крим». Прийняття цього проекту сприятиме подальшому поверненню автономії в правове поле України.

Обговоривши питання про підготовку щорічного звіту Президії Верховної Ради України про її діяльність, депутати вирішили узагальнити висловлені з даного питання зауваження і пропозиції і повідомити про них Секретаріат Верховної Ради України.

Крім того, розглянувши річний звіт Антимонопольного комітету України за 1995 рік, Комісія взяла його до відома.

Прес-служба Верховної Ради України.

На порозі до хоромів...

Указом Президента України Леоніда Кучми увільнено Миколу Мельника з посади голови Вінницької обласної державної адміністрації та Леоніда Бойка — з посади першого заступника голови Вінницької облдержадміністрації.

Ці керівники, як зазначається в указі, порушили статтю 5 Закону України «Про державну службу». Вона зобов'язує державного службовця не допускати дій і вчинків, що можуть зашкодити інтересам державної служби чи негативно вплинути на репутацію державного службовця, забороняє використання службового становища в корисливих цілях.

М. Мельник та його заступник Л. Бойко придбали у приватну власність за договором купівлі-продажу у фірми «Іштар» чотирикімнатні квартири, перший — за 11 млрд. крб., другий — за 9 млрд. крб. Гроші за ці квартири сплатило управління житлово-комунального господарства облдержадміністрації...

Про ці та деякі інші подробиці цієї справи «Голос України» розповідав у матеріалі «Квартира для голови» в номері від 8 червня ц. р.

Нові призначення

Президент України призначив Дурдинця Василя Васильовича першим віце-прем'єр-міністром України, який до цього працював на посаді віце-прем'єр-міністра України з питань державної безпеки і надзвичайних ситуацій.

Президент України Леонід Кучма увільнив Германчука Петра Кузьмовича з посади міністра фінансів України. Іншим своїм Указом глава держави призначив Короневського Валентина Максимовича міністром фінансів України.

Президент України також увільнив Мельника Миколу Євтихійовича з посади голови Вінницької обласної державної адміністрації та Бойка Леоніда Васильовича з посади першого заступника голови Вінницької облдержадміністрації.

А призначив Матвієнка Анатолія Сергійовича виконувачем обов'язків голови Вінницької облдержадміністрації, який раніше працював головою ради Фонду підтримки розвитку митстецтв в Україні.

Своїм Указом Президент України також увільнив Сивульського Миколу Івановича з посади першого заступника міністра фінансів України. На цю посаду іншим Указом Президента призначено Гончарука Михайла Олексійовича.

Президент України також увільнив з посади першого заступника міністра у справах молоді і спорту у зв'язку з виходом у відставку Барабаша Володимира Васильовича.

Прес-служба Президента України.

Представляємо голів обласних Рад

ГОЛОВА Чернігівської обласної Ради Петро Дмитрович Шаповал пройшов свого часу шлях від рядового механізатора, голови міськради, керівника району до першого секретаря обкому КПУ, обраного 1991 року на альтернативній основі, і... безробітного. Примхи долі, однак, не зламали його, а навпаки, додали серця гарту і вміння бути врівноваженим, цілеспрямованим. Пошук оптимальних варіантів розв'язання сучасних проблем, реалізація державотворчих програм — така сьогоднішня ідеологія глави облдержадміністрації.

Будуємося — отже, стаємо на ноги і думаємо про майбутнє

— Петре Дмитровичу, ви вже два роки очолюєте облраду. Як мовиться, час достатній, аби зробити певні конкретні справи на Придесенні, за які вам тепліє на душі?

— Уся робота обласної Ради спрямована якраз на розв'язання конкретних справ. Безумовно, в першу чергу розв'язуємо ті питання, які стосуються умов життя, праці, медичного, торговельного, побутового обслуговування населення. Розплутуємо вузли інших проблем, найголовніші серед яких — налагодження виробництва, соціальний захист людей, виплата заробітної плати, пенсій, субсидій тощо.

Не хочу хвалитися, але дещо зробити вдалося. Так, за минулий рік на 107 підприємствах перевершено обсяги випуску продукції 1994 року. Зростання виробництва спостерігалося в 4 районах і трьох галузях промисловості.

Необхідно відзначити: якщо колектив своєчасно зорієнтувався щодо роботи в ринкових умовах, зважив свої можливості і намітив стратегію розвитку, розраховуючи на власні сили чи на допомогу партнерів, то і ефект від цього є.

Наприклад, два Прилуцькі підприємства — тютюнова фабрика і завод «Пластмас» — намітили свій курс розвитку з участю іноземних партнерів, своєчасно провели необхідну підготовчу роботу, відпрацювали взаємодію, і нині тютюнова компанія «ВАТ «Прилуки» стабільно нарощує обсяги виробництва, колектив має роботу і бачить перспективу.

Завод «Пластмас» також провів акціонування з участю іноземного інвестора. Але тут необхідно було провести реструктуризацію виробництва і системи управління. Окремі підприємства ВАТ «Пластмас Прилуки» вже ефективно працюють, а інші ще проводять підготовчу роботу.

Інша група підприємств, таких, як ВАТ «Сіверянка», ВАТ «Чернігівський завод продтоварів», чернігівське колективне підприємство «Пожтехніка», в процесі приватизації розраховували на власні сили і також мають досить непогані результати.

Найбільш тривожне становище нині на підприємствах військово-промислового комплексу. І хоча конверсію розпочато скрізь, потенційні можливості цих підприємств використовують далеко не повністю. Зі свого боку ми стараємося все зробити, щоб вдихнути життя в цехи недавніх флагманів виробництва, ефективно використовувати наявне обладнання, забезпечити кваліфіковані кадри робочими місцями. Проте нерозв'язаних питань тут ще дуже багато.

Якщо взяти сільське господарство, то врожайність традиційних наших культур — картоплі, овочів, льону – вища за середньодержавні показники. Вдалося нам зберегти і поголів'я великої рогатої худоби, яке сьогодні є найбільшим в Україні. Попри всілякі негаразди, яких цієї весни було дуже багато — від примхів погоди до незадовільного матеріально-технічного забезпечення, – завдяки, в першу чергу, нашим невтомним сільським трудівникам ми змогли вчасно відсіятись, а зараз активно приступити до заготівлі кормів і догляду за посівами.

Переборюючи труднощі, намагаємося завантажити роботою будівельний комплекс, зберегти тут трудові колективи. У першу чергу будуємо вкрай необхідні об'єкти. Скажімо, ввели до експлуатації госпіталь для інвалідів, діагностичний центр, онкологічний диспансер у Чернігові, пологовий будинок у Ніжині, лікарню в Острі Козелецького та Парафіївці Ічнянського району. Навчання в минулому році діти розпочали в 9 новозбудованих школах. Реконструйовано міст через Десну під Черніговом і споруджено новий під Новгород-Сіверським. Ведемо житлове будівництво, газифікуємо населені пункти, прокладаємо дороги.

Згадаєш усе це, і справді на душі тепліє. Бо якщо будуємося, отже, стаємо на ноги і думаємо про майбутнє.

— Що робить обласна Рада і ви для відродження регіону?

— Давайте разом глянемо ближче, які питання виносяться на сесії, крім, звичайно, річних програм соціально-економічного розвитку і затвердження бюджету.

Ось кілька програм, які ми детально розробили і спільно прийняли для реалізації: «Самозабезпечення населення області основними продуктами харчування», «Розвиток виробництва товарів народного споживання», «Подолання наслідків Чорнобильської катастрофи» і цілий ряд інших.

Саме на основі обласної програми «Побут» відроджуємо розвалену побутову службу, особливо на селі. Зробили вже чимало. Вклали сюди мільярдні суми. Відновили у всіх райцентрах і багатьох селах комплексні приймальні пункти. Провели атестацію підприємств з присвоєнням їм відповідних категорій. Через корпорацію «Чернігівпобут» завантажили підприємства роботою, зорієнтували сюди інтереси Міністерства оборони, вжили інші дійові заходи.

Я вже згадував про новосілля в обласному онкодиспансері. А це одна із складових програми з профілактики захворювань серед населення. І взагалі, в обласній Раді розглядають лише ті питання, вирішення яких вкрай важливе для розвитку регіону, поліпшення життя наших людей.

— Чи зіпнеться на ноги «всіма забуте» село?

— Селу важко, як нікому. Не буду повторюватися про неповернуті борги, про ножиці між цінами на промислову й аграрну продукцію, про непідтверджені матеріально контракти і про інші всім відомі речі.

Скажу лише, що для Полісся головними були, є і будуть такі галузі, як картоплярство, льонарство і тваринництво. Продукція ця надзвичайно важлива для забезпечення потреб наших людей і займатися нею хоч і накладно, але необхідно.

Якщо сьогодні ми дамо можливість окремим керівникам знехтувати інтересами людей, інтересами регіону і, скажімо, від вирощування картоплі і молока перейти на вінничне сорго і борнництво, то ці помилки доведеться все одно завтра виправляти, але робити це буде значно складніше і з більшими затратами.

Хочу наголосити, що в області завершено перший етап земельної реформи — всім 540 сільгосппідприємствам землю передано у колективну власність, розпочато роботи для здійснення другого етапу — паювання земель, який повинен завершитися протягом цього та наступного року.

Разом з тим маю сказати, що в рівних умовах справа залежить від організаторських здібностей, вміння і бажання керівника колективного чи фермерського господарства займатися виробництвом, переробкою і реалізацією вирощеної продукції.

Наведу такий приклад. Колективне сільськогосподарське підприємство імені Шевченка Коропського району переживало не кращі часи, коли керівником обрали молодого, енергійного спеціаліста Г. Дроздова. І вже за перший рік виробництво м'яса зросло на 57 %, молока — на 91 %, зернових вирощено по 31,6 ц/га, що на 11 ц більше попереднього року.

Сільгосппідприємство широко веде закупівлю молодняка великої рогатої худоби шляхом укладання договорів з навколишніми сільськими Радами і після інтенсивної відгодівлі реалізує на переробні підприємства з живою вагою у середньому 430 кг. Лише розвинуте тваринництво дало в минулому році 42 млрд. крб. грошових надходжень, і ми вчасно виплачували заробітну плату, провели весь комплекс весняно-польових робіт.

Прикладом плідної співпраці виробників і переробників може служити організація роботи Ічнянського молокозаводу (директор В. Кияновський) з сільгосппідприємствами району. Відкривши в селах 53 приймальні пункти, матеріально зацікавивши виробника, переробне підприємство за 5 місяців у населення закупило 1178 тонн молока, або по 207 кілограмів від кожної корови в індивідуальному секторі.

Таких прикладів ділового, вдумливого підходу до справи можна навести багато, але на одному ентузіазмі «підняти» село неможливо.

Зважаючи на надзвичайно важливе значення сільського господарства для нашої держави, воно має бути «улюбленою дитиною».

Головне, створити умови, зацікавити і колективні, і фермерські господарства. А працювати наші люди вміють. І я вірю, що мине зовсім небагато часу, як продукція наших полів і ферм потіснить сумнівні за якістю заморські продукти не тільки на внутрішньому, а й на зовнішньому ринку.

— Сьогодні не вистачає бюджетних коштів. Як облрада намагатиметься у таких реаліях підтримувати хоча б на якомусь мінімальному рівні духовну сферу?

— За всіх негараздів культура ніколи не повинна знаходитися на задвірках. Маємо таких славетних земляків, як Довженко, Верьовка, Тичина, Русова, і на їхню честь зовсім недавно провели торжество в Сосниці й Чернігові, Березні та Києві, Ріпках і Пісках... А який яскравий вінок концертів привезли з районів на обласну сцену напередодні ювілею Великої Перемоги над фашизмом? А яким красенем став відреставрований будинок культури в Прилуках?

Зараз введено тимчасовий мораторій на видовищні заходи у зв'язку з важким економічним становищем у державі. Але це зовсім не означає, що згортаємо роботу у сфері культури. Сьогодні особливо важливо, щоб серце і душа не втомлювалися трудитися для духовного збагачення. Ми це глибоко усвідомлюємо. А талантами наша земля славиться з давніх-давен.

— Найскладніші дні позаду? Чи попереду?

— Що зроблено, то все в минулому. А найскладніші дні завжди попереду. Особливо, коли реально оцінювати економічний стан і наші можливості. Тому стараємося працювати на випередження: не «гасити і розгрібати», а вирішувати завчасно. Скажімо, до весняно-польових робіт почали готуватися зимою і зараз практично закінчили посів і посадку культур.

Натомість до опалювального сезону підготовку розпочали у травні. Думаємо до настання холодів відремонтувати обладнання, комунікації, запастися паливом.

— Ви не шкодуєте, що взяли на плечі важку ношу керівника області?

— Якби пошкодував, мабуть, подав би у відставку. Але я під ношею розумію перш за все діло і, усвідомлюючи відповідальність, буду виконувати свої обов'язки до того часу, поки приношу користь людям, які повірили мені. Думаю, цим усе сказано.

— Хто ваші найперші помічники? Чи звертаєте увагу на ідеологічну допомогу певних політичних сил, партій, рухів?

— Помічники для мене всі, хто діло робить, а не розкидається виправданнями і обіцянками. Таких помічників стає дедалі більше. І це вселяє надії. Адже недарма визначили курс на добір'я і виховання кадрів. Розробили тут чітку систему. І, мені здається, починає вона ефективно працювати. А щодо, як ви кажете, ідеологічної допомоги, то я не можу не рахуватися з позиціями різних партій, спілкуюся з ними, але разом з тим вважаю, що виконавча влада повинна перш за все займатися конкретними справами, а не втягуватись у чвари.

— Ваше ставлення до опозиції.

— Ставлення нормальне. Будь-чиї погляди й позиції поважаю. Але не терплю непорядності. З таким просто не бажаю мати нічого спільного. Нам треба діло робити, а не з'ясовувати взаємини.

— Чого не вистачає, на ваш погляд, сучасній владі?

— Я б сказав, що для більш чіткої роботи виконавчій владі потрібна нормальна законодавча база. Неврегульованість у законах заважає практичній роботі. Наприклад, Конституційним договором передбачено, що порядок формування, функціонування та обсяг повноважень обласних і районних Рад визначаються окремим законом. Але останнього до цього часу немає.

На повноваження, закріплені в положеннях про області та районні держадміністрації, Верховною Радою накладено вето, яке не знято і нині. Внесені Президентом України зміни та доповнення до тих положень не введені в дію.

— Деяких керівників районів ви суворо попередили за серйозні прорахунки. Їх чекає звільнення у разі невиконання взятих зобов'язань?

— Звільнення з роботи — це крайній випадок. Поки є надія, що цей керівник зможе виправити становище, йому будо надана така можливість. Але без кінця обіцяти і продовжувати «валити» якусь ділянку роботи нікому не буде дозволено.

— І на закінчення — про сім'ю. Чи впливає ваша думка на прийняття тих чи інших рішень? Чи критикують вас вдома? Як проводите вільний час? Чи займаєтесь полюванням?

— У сімейному колі ми не обговорюємо питань, пов'язаних з прийняттям якихось рішень, і намагаємося менше когось за щось критикувати чи шукати винних. Вільного часу практично немає, тому ні про яку рибалку чи полювання і говорити нічого. Коли з'являється найменша можливість, стараємось із дружиною переглянути цікаву виставу в театрі чи подивитися концерт. Читаю, крім періодичних видань, класику. На певній часовій відстані всі події сприймаються більш спокійно. Можна подумати, зважити, зіставити.

Інтерв'ю провів **Сергій ПАВЛЕНКО.**

Чернігів.

У номер

● Київ

«Тобі— половина й мені — половина»

Новий автодорожній міст через річку Буг буде збудовано спільно Україною та Польщею у районі прикордонного переходу Ягодин—Дорогуськ.

Домовленості про це було досягнуто під час переговорів між делегаціями Міністерства транспорту України на чолі з міністром Іваном Данькевичем і Міністерства транспорту і морського господарства Республіки Польща на чолі з міністром Богуславом Ліберадські, які завершилися у Києві.

Як повідомляє агентство «Інтерфакс-Україна», до 1 листопада нинішнього року дорожні адміністрації обох країн підготують спільне техніко-економічне обгрунтування будівництва на умовах паритетного фінансування.

● Одеса

Ювілей біля екрана локатора

45 років виповнилося Одеському корпусу протиповітряної оборони, воїни якого стережуть небо України над шістьма південно-західними областями та Республікою Крим. До цієї дати було приурочено вручення корпусу бойового прапора, розгортання та демонстрацію можливостей сучасної бойової техніки, висадку парашутного десанту тощо.

● Херсон

Поновлено польоти

Перші рейси до Москви після тривалої перерви здійснили пілоти херсонського аеропорту. Завдяки сімферопольській фірмі «Таврія-Макс» до літнього розкладу введено три рейси АН-24 на тиждень. Незважаючи на немалу вартість квитка — 16 мільйонів карбованців — бажаючих скористатися послугами херсонців чимало.

Нині херсонські авіатори мають вдосталь пального, виконують санітарні комерційні рейси, доставляють пасажирів на відпочинок до Лазурного, Скадовська. Невдовзі з'явиться маршрут до Санкт-Петербурга.

● Кіровоград

Як Бахус і Шнапс «Вольво» брали

Володарями престижних призів чергового туру міжнародних змагань на кубок «Вольво», що відбувся в Києві на Центральному іподромі, стали українські спортсмени, котрі виступали на жеребцях Лікарівського кінного заводу, що в Кіровоградській області. Перше місце виборов Віктор Погановський – майстер спорту міжнародного класу з Миколаєва, що виступав на жеребцеві Бахус. Друге — білорус, майстер спорту Володимир Юркевич на Бабуші, а майстер спорту з Лікарівки Олег Усенко, виступаючи на Архіві і Шнапсі, посів загальне восьме місце серед 25 вершників. Кубок «Вольво» ще раз підтвердив, що скакуни Лікарівського кінзаводу чи не найкращі у світі.

Наші спонсори

«Діоніс» – Бог веселий винограду

Коли ми приїхали до Сімферопольського орендного виноробного підприємства «Діоніс», тут фахівці однієї з німецьких фірм дегустували вина. Врешті-решт вони дійшли думки, що таких чудових вин у їхній державі нема, і продукція «Діоніса» знайде споживача на німецькому ринку.

Але в нас була своя радість. Адже директор підприємства «Діоніс» Олександр Голубєв люб'язно погодився надати кілька наборів вин для переможців лотереї передплатників «Голосу України». Сюди ввійшли неперевершені «Херес кримський» і «Херес міцний сухий», вино з тонкими пахощами «Церковне» і чудові портвейни.

... Разом з винороблм Катериною Левінською обходимо цехи підприємства. Вона досконало володіє всіма таємницями виготовлення вина й ділиться ними з численними відвідувачами — вітчизняними та зарубіжними.

Ось підвали «Хересу». Тут у дубових бочках вино витримують три роки. Потім починається тривалий, досить клопіткий процес аж до розливання у скляні пляшки.

Окрімхересів, підприємство випускає славнозвісні мадери, лікувальні кагори. Заслужений попит мають такі вина, як «Монашеское №48», «Церковное № 37».

На «Діонісі» знайомимося із справжніми майстрами своєї справи. Це — головний менеджер Юрій Семенов, завідувачка лабораторії Ніна Федоряк, винороби Ганна Кундобина, Неллі Простацька.

—Але збувати вино нині надзвичайно тяжко, — ділиться своїми бідами О. Голубєв. – Нас у повному розумінні слова душить державна податкова політика. От ми й змушені підвищувати ціни. Страждає споживач, бо не в змозі купити наші вина. Зрештою, страждає сама держава, бо надто мало коштів від реалізації вин надходить до бюджету.

Телефон підприємства: 8(0652) 27-26-71.

Олександр ПІЛАТ.

На знімках: винороб Катерина Левінська; у хересному підвалі.

Костянтин ДУДЧЕНКО (фото).

Проблема

Галузі – «друге дихання»

Друга міжнародна конференція «Нафта і газ України-96» під егідою Української нафтогазової академії відбулася в Харкові.

Не випадково було обрано місце її проведення. Сорок років як добувають газ на знаменитому донедавна Шебелинському газородовищі. На Харківщині зосереджено найвагоміші галузеві науково-дослідні інститути, потужні підприємства геологорозвідки, газовидобутку тощо. Однак усе це скоріше характеризує день учорашній, аніж нинішнє становище справ у галузі. Навряд чи його можуть змінити на краще навіть найгучніші доповіді фахівців України, Росії, Білорусі, Казахстану і навіть Англії, якщо державні мужі й надалі провадитимуть політику, в результаті якої буде зарізано курку, яка несла золоті яйця.

Нафтова й газова промисловість України нині переживає уже не кризу, а стан політико-економічної коми, з якої їй самотужки не виборсатися. Промислові підприємства країни майже на повертають борги за використані енергоресурси. Коштів, наданих галузі з держбюджету, обмаль. Майже зупинено геологічну розвідку, від результатів якої залежить майбутнє вітчизняного нафтогазового промислу. Значно скоротився промисловий видобуток. Пояснюється це тим, що старі родовища вже вичерпуються, а нові не вводять у промислову розробку. Не сприяє розвиткові галузі й податкова політика.

В усіх країнах світу, що мають хоч який-небудь запас вуглеводневої сировини, нафтова й газова промисловість виконує роль локомотиву, який «витягує» всю економіку країни. Парадокс, але ми й досі залишаємося тією унікальною країною, де такий промисел у кінцевому підсумку є неефективним, або й збитковим. А тому багата природними ресурсами Україна нині є світовим лідером у закупівлях нафти й газу.

А тим часом, як свідчать геологи, «стара» Шебелинка має величезні запаси «другого дихання». Донбас «кипить» метаном. Запаси його — не менш як півтора трильйона кубічних метрів. Є потрібні технології добування газу у вугільних районах. Але немає політичної волі, економічної зацікавленості вітчизняних і зарубіжних інвесторів вкладати копти в розвиток нафтогазової промисловості. Невже в міністерських кабінетах забули, що саме ця галузь є основою не лише економічної, а й політичної незалежності України?..

Окреслені проблеми — не нові, добре відомі. Утім, Кабінет міністрів підготував Національну програму розвитку галузі до 2010 року. Але, схоже, що вона таки добре вже припала пилом. А галузь жевріє сама по собі.

Микола КОСИЙ.

Харків.

Новинка

Двигун — не вічний, але проблема — вічна

Принципово новий двигун внутрішнього згоряння створило Макіївське акціонерне товариство «Інженер».

Завдяки двом запатентованим новинкам двигун легший на третину і потужніший у півтора рази за своїх попередників. Він дозволяє використовувати бензин будь-якої марки, причому паливо згоряє повністю.

Однак попри всі переваги нового двигуна, його «батьків» — Володимира Клесова і Олександра Подгорного, схоже, спіткає доля винахідників вічного двигуна. Маленький зразок, презентований нещодавно широкому загалу, коштував конструкторам 13 тисяч доларів. Грошей для виготовлення дослідного зразка двох- або чотирипоршневого автомобільного двигуна, у КБ немає. Втім, є кілька пропозицій купити винахід. Але всі вони — від західних фірм, серед яких також всесвітньо відома «Сузукі-моторс».

Ліна КУЩ.

Донецька область.

Коли компроміс дає результат

АТ «Луганський трубний завод» — один із провідних в Україні виробників сталевих електрозварювальних труб малих діаметрів для водо- та газопроводів. Завод щороку виробляє 300 тисяч тонн труб. Продукцію підприємства отримують країни близького зарубіжжя, Прибалтики, а також Німеччина, Італія. Зважаючи на багаторічний досвід виробництва труб, заводчани вміло досягли компромісу щодо високих вимог міжнародних стандартів, якості труб, собівартості та цін.

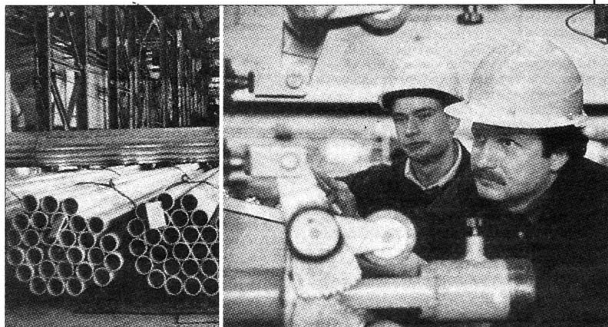
На підприємстві постійно вдосконалюють технологічний процес, нещодавно освоєно випуск труб з цинковим покриттям, а також профільних труб для металоконструкцій.

Нині закінчують монтаж імпортного обладнання, закупленого в італійців. Це буде нова лінія з випуску прецизійних труб для виробництва амортизаторів на автомобільну та тракторну техніку.

Завод міцний економічно. Робітники регулярно отримують зарплату. Тут розв'язано всі соціальні проблеми, в чому заслуга директора заводу Геннадія Єненка, почесного громадянина Луганська, депутата міськради.

На знімках: заводська продукція; досвідчені трубопрокатники Владислав Ловченко (праворуч) і Олексій Натаров.

Фото Вадима ЛІСНОГО (Укрінформ).

Кожен дбає про власний інтерес. Тому маємо бути першими

Надзвичайний і Повноважний Посол України у ФРН Юрій КОСТЕНКО розповідає кореспондентові «Голосу України» про німецькі інвестиції в українську економіку

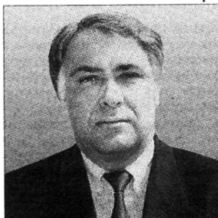
— Відомо, що інвестиції — рушійна сила структурної перебудови народного господарства, створення конкурентного клімату на надмонополізованих товарних ринках України. Яке місце у цьому процесі посідає Німеччина — провідний торгово-економічний партнер нашої країни?

— Торік обсяги прямих німецьких інвестицій в Україну зросли на 28,3 млн. доларів, або на 28%, сягнувши близько 130 млн. доларів. За цим показником Німеччина посідає нині друге місце серед країн-інвесторів у економіку нашої держави, її питома вага в загальній сумі інвестицій становить понад 17 %. Треба відверто сказати, що недостатня конкурентоспроможність українських товарів вельми обмежує можливості подальшого зростання нашого експорту в Німеччину, який сьогодні, до речі, майже втричі менший від імпорту. Тому приплив до нашої держави німецьких капіталів, активна участь відомих підприємств і фірм ФРН на взаємовигідній основі у модернізації багатьох перспективних українських підприємств набуває вирішального значення.

Основний обсяг німецьких прямих інвестицій здійснюється через спільні підприємства, яких зареєстровано понад 400. Використовуються, однак, і інші можливості, які надає нині чинне законодавство. Підтвердженням цього стала одна з десяти найбільших інвестицій в українську економіку, що її здійснив концерн «Крафт Якобс», придбавши 88,4 відсотка участі в Тростянецькій кондитерській фабриці на 25 мільйонів доларів.

— Які проблеми з'являються на шляху подальшого припливу приватних німецьких інвестицій в українську економіку?

— Звичайно, складна економічна ситуація в Україні, триваючий спад виробництва не сприяють залученню довгострокових іноземних інвестицій, здатних частково компенсувати брак капіталу. Загалом інвестиційний клімат у нашій державі оцінюється німецькими підприємцями як поки що недостатньо сприятливий. Проте торік і на початку цього року під впливом економічних та соціально-політичних перетворень у нашій країні в урядових та підприємницьких колах Німеччини поширюється думка, що розпочався процес його поліпшення. У цьому зв'язку варто вказати на внесення Верховною Радою України змін і уточнень до правового поля, що формує механізм та умови іноземного інвестування. Законодавчо встановлено гарантії захисту іноземних інвестицій, які передбачають неможливість націоналізації, примусового вилучення інвестиції, безперешкодний переказ за кордон доходів, прибутку та інших коштів в іноземній валюті, отриманих у зв'язку з інвестиціями, можливість реінвестування прибутку іноземного інвестора в економіку України та інші. Разом із тим серед головних перешкод, які гальмують надходження німецького та загалом іноземного приватного капіталу до України, як зазначається в ФРН, залишається все ще недостатньо чітка й нестабільна законодавча база, невирішеність питання про власність на землю, повільні темпи приватизації, занадто високі податки та наявність суперечностей у податковій політиці, недостатньо розвинута банківська система. Зокрема, досить гостро ставить ці проблеми ряд німецьких інвесторів в українську тютюнову промисловість.

— Що й зрозуміло: іноземний капітал має на меті власні інтереси...

— Безумовно, це так. І в Україні його приваблює відносно розвинута промислова інфраструктура, наявність кваліфікованих кадрів, низький рівень заробітної плати (за деякими оцінками, він становить 2 відсотки від німецького), а також місткий внутрішній ринок. Але при цьому не слід забувати про конкуренцію з боку інших східноєвропейських держав. Тому, на мою думку, ми маємо зробити додаткові кроки для інформування потенційних інвесторів про переваги їхньої діяльності на українському ринку порівняно зі, скажімо, Угорщиною, Чехією, Польщею або країнами Південно-Східної Азії та Латинської Америки.

Я не випадково назвав ці країни й регіони: саме сюди поряд з індустріально розвинутими державами були спрямовані найбільші німецькі інвестиції торік, які, до речі, становлять рекордну цифру: 48 млрд. марок. Простий підрахунок показує, що частка України — 0,09 відсотка. Тим часом економіка Угорщини отримала 1,8 млрд., Чехії — 1,2 млрд., Польщі — 800 млн., Росії — 115 млн. марок. Отже, німецький приватний капітал іде до нас поки що повільними темпами, хоча я певен, що Україну найближчим часом чекає своєрідний інвестиційний бум, основи якого закладаються сьогодні. Після прийняття Конституції стане помітний поштовх до стабілізації нашого суспільства, і ми будемо гарантовано надійними партнерами для іноземних інвесторів.

— Які невикористані можливості, на вашу думку, є для широкого залучення німецьких інвестицій?

— Я виділив би дві проблеми. По-перше, одним із напрямів активізації співробітництва в інвестиційній сфері могло б стати інвестування у малий і середній бізнес, на необхідність прискореного розвитку якого спрямовано сьогодні зусилля Президента та уряду України. Вже нині підприємства недержавної форми власності, тобто, як правило, невеликі, виробляють понад половину всієї промислової продукції в країні. Для обговорення широкого спектра проблем залучення іноземних інвестицій в малий та середній бізнес України, вироблення практичних рекомендацій 25—27 червня під егідою Світового банку відбудеться міжнародна конференція іноземних інвесторів в Україні. Посольство, торгово-економічна місія в його складі в межах можливостей активно сприяють її підготовці.

По-друге, до об'єктивних передумов інвестування належить не тільки рівень приватизації, а й якомога ширше залучення до неї зарубіжних підприємців. Знов-таки пошлюся на досвід сусідів. На початку року в Німеччині розпочало свою діяльність румунське інформаційне бюро для потенційних інвесторів, яке має завдання поширювати серед них інформацію щодо підприємств, які приватизуються, і сприяти їх діяльності. При цьому залежно від галузі народного господарства майже 60 відсотків інвестицій спрямовуються на стартову фінансову підтримку або погашення заборгованості викуплених підприємств. Мабуть, не в останню чергу це й зумовило зростання в першому кварталі загальних обсягів німецьких прямих інвестицій у румунську економіку на 30 млн. доларів порівняно з відповідним періодом 1995 року. Думаю, цей досвід міг би зацікавити недавно створену Українську державну кредитно-інвестиційну компанію.

У банкірів завжди знайдеться тема для розмови. **На знімку:** заступник голови Комісії Верховної Ради з питань фінансів і банківської діяльності, голова біржового комітету Вадим ГЕТЬМАН і член правління Дойче-банку Георг КРУПП.

Хроніка. Факти. Події

● *Нью-Йорк*

Термін ембарго закінчився

Ембарго на постачання зброї і військового спорядження у колишню Югославію, впроваджене Об'єднаними Націями у вересні 1991 року, втратило силу. Про це повідомив виконувач обов'язків голови Ради Безпеки, постійний представник Єгипту при ООН Набіл ель-Арабі після того, як члени Ради розглянули доповідь Генерального секретаря ООН про виконання «угоди про регіональну стабілізацію».

● *Тель-Авів*

Міністерські портфелі роздано

Ізраїльський кнесет 62 голосами проти 50 затвердив склад кабінету міністрів, поданий новообраним Прем'єр-міністром Біньяміном Нетаньяху. В складі кабінету — 15 міністрів. Ключові пости в новому уряді Ізраїлю віддано членам очолюваного Біньяміном Нетаньяху правого блоку «Лікуд».

● *Гаага*

«Яловичі» проблеми тривають

Глави урядів трьох країн Бенілюксу наголосили на потребі припинення Лондоном політики блокування рішень у рамках Європейського Союзу, до якої він вдається, щоб змусити партнерів по ЄС зняти ембарго на постачання британської яловичини. Про це заявили прем'єр-міністри Бельгії, Нідерландів і Люксембургу по завершенні переговорів у Гаазі, проведених з метою підготовки до зустрічі глав держав і урядів ЄС у Флоренції.

● *Кишинів*

Війна, що ти скоїла, підла?

Четверті роковини трагедії в Бендерах відзначили вчора у Придністров'ї. З цієї нагоди тут відбулися мітинги і церемонія поминання сотень загиблих під час збройного конфлікту.

Нині Кишинів і Тирасполь узгодили проект меморандуму «Про основні принципи врегулювання конфлікту», який визначає статус Придністров'я як державно-територіального формування у вигляді республіки в міжнародно визнаних кордонах Молдови.

● *Рига*

У президенти на другий строк

Гунтіса Улманіса знову обрано Президентом Латвії ще на три роки. Таке рішення ухвалено після таємного голосування в парламенті цієї країни. За нього віддали свої голоси 53 депутати законодавчого органу. Цікаво, що три роки тому він набрав таку саму кількість голосів. Свою першу поїздку у ролі новообраного глави держави Улманіс здійснить до США, де разом з президентами Литви та Естонії зустрінеться з Президентом Біллом Клінтоном.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» і зарубіжних інформагентств.

НАТО інформуватиме нас зблизька: із Києва

Як повідомлено на одному з брифінгів управління інформації МЗС України, вже цього року можливе відкриття інформаційного центру НАТО у Києві. Це зумовлено тим, що, як вважають фахівці альянсу, населення нашої країни має дещо хибне уявлення про діяльність цього військово-політичного союзу. Тому вирішено наблизити потрібну інформацію до кожного її споживача.

Щоправда, такі центри відкрито і в інших столицях Європи. Щоб населення розуміло все правильно.

Експрес-інтерв'ю

ЗНАЙОМІ ВСІ ОСОБИ

У КИЄВІ, у виставковому центрі фірми «АККО», що на проспекті Перемоги, 40-б, 25—29 червня працюватиме універсальна виставка продукції чеських підприємств «Чехторг-96».

Про це кореспондентові «ГУ» розповідає секретар з питань економіки Посольства Чехії в Україні Юрай МЕЛІОРІС.

— 25 фірм і підприємств привезуть в Україну практично всі види продукції, що її випускають у Чехії. Хоча, коли пригадати наше колишнє співробітництво, дивуватися не слід. В Україні й досі справно служать чеські вантажні автомобілі, тролейбуси, трамваї, мотоцикли,обладнання для пивоварних заводів і молочних комбінатів. І нині в експозиції візьмуть участь багато знайомих осіб, тобто підприємств: Шкода-Прага, Мотоков, Татра, ЛІАЗ та ін. Але, звісно, в Чехії з'явилося й багато інших підприємств, що випускають конкурентну продукцію і яку вони покажуть у Києві.

Неможливо перелічити все, що привезуть наші виробники у столицю України, але певен, що серед цих товарів не буде таких, які не зацікавили б українських споживачів. І не лише покупців, а й всіх, хто хотів би налагодити або спільне виробництво, або організувати кооперацію.

Зацікавить відвідувачів і продукція, без якої не обійтися підприємствам малого бізнесу, фермерам, хто вирішив відкрити власну справу.

Треба зазначити, що останнім часом економічне співробітництво наших країн помітно пожвавилося: торік товарооборот становив понад 400 млн. доларів, що на половину більше, аніж попереднього року. Тенденції зростання спостерігаються й нинішнього року. Цьому значно сприяють чесько-українська Торговельно-промислова палата, місія Союзу підприємців промисловості та транспорту, які разом із виставковим центром фірми «АККО» організували таку масштабну виставку.

На знімку: секретар з питань економіки посольства Чехії в Україні Юрай МЕЛІОРІС.

«Присутність людей партії при владі не робить її партією влади»

Три розмови з Олександром Карповим

Розмова друга:

Про партії взагалі та про партії зокрема: «Хочу сяяти змусити заново величне слово партія»

— Останнім часом багато мовиться про необхідність політичної структуризації суспільства. Але ж в Україні сьогодні більш як сорок зареєстрованих політичних партій. Куди ще? Навіщо ще? Таке враження, що ми скоро реалізуємо думку когось із великих, хто одного разу сказав, що в процвітаючому, по-справжньому вільному суспільстві кожна людина сама собі партія.

— Почнемо з того, що нам ще дуже далеко до розквіту. А щодо безлічі партій «хороших і різних» зазначу, що, будучи продуктом тієї епохи, в якій жили, ми й свідомість від неї отримали у спадок своєрідну, чорно-білу. В ній так: або одна-єдина, керівна й спрямовуюча, що спирається на монолітну єдність усього радянського народу, або — корумпованість, що розкладається, буржуазного парламентаризму з його продажною багатопартійністю. Як масова, обивательська, та й не тільки, свідомість оцінила крах КПРС і розвал Радянського Союзу? Ці багатопланові явища ввійшли у нашу свідомість не як прояв якоїсь там, нехай і непізнаної закономірності, а як ілюзорно сприйнятий наслідок, передусім і головним чином, амбіційної некомпетентності головного перебудовника — «короля пітьми», та «підступи злих ворогів». Я не хочу сказати, що нічого цього не було, я хочу, щоб ми правильно розставляли акценти. Це до того, що коли на руїнах КПРС, немов гриби після дощу, почали плодитися партії і партійки, то мало хто оцінив цю багатобарвність з позицій природно-історичних.

— А що це значить?

— Це значить, що нічого нового, принципово відмінного від того, що було в інших країнах на аналогічних етапах їх розвитку, в нас не сталось. Як і в них, так і в нас партії спочатку були не згуртованими об'єднаннями, націленими на боротьбу за владу, а різними клубами, літературно-політичними та політико-опозиційними утвореннями, що являли собою форму об'єднання однодумців, скоріш із бажаним, аніж реальним характером спрямованості на владу. Як у них, так і в нас, поступово, в процесі політичної еволюції, з'являлося розуміння того, якою великою і складною організаційною системою є держава, і що покликання її (держави) не придушувати інтереси однієї соціальної групи на догоду іншій, а реалізувати загальне благо. А воно, це загальне благо, в свою чергу, складається з безлічі різних, часто таких інтересів, що конфліктують і протиборствують. Поступово зріло й переконання, що розв'язати цю проблему без контролю з боку народу чи суспільства поза владою практично неможливо. І що найефективнішою формою такого контролю є конкуруючі між собою в боротьбі за владу та за голоси виборців серйозні впливові політичні партії. І невдовзі такі партії з'являються. Їхня поява свідчить про завершення періоду феодальної партійної роздрібненості та про початок на базі об'єднавчих процесів нового періоду. Періоду якісних змін у політичній структуризації суспільства, періоду політичного переділу влади, періоду запеклої партійної боротьби за оволодіння державною владою та її інститутами. Хіба не ці процеси ми спостерігаємо в Україні та й на всьому пострадянському просторі протягом останніх років?

— Згодна. Мало того, та партія, яку ви представляєте, вже має відповідну репутацію: її називають партією влади. І справді, серед членів НДП — представники вищих ешелонів уряду, люди, які мають великі можливості впливати на хід подій. Одне слово, є підстави для визначення: НДП — партія влади.

— Людмило Степанівно, адже ви знаєте, як я вас поважаю. І тому на ваше твердження відповім м'яко: я думаю, що ви погарячкували, сказавши так. А ось одному моєму колезі, щоправда, з іншої партії, який також називає НДП партією влади, відповім дещо жорсткіше: не треба лукавити, дорогий товаришу. Бо і як практикуючий політик, і особливо як професійний політолог він чудово розуміється на категоріальному апараті. А своєю не дуже відповідальною заявою він демонструє лише те, що для нього революційно-політична доцільність вища від наукової сумлінності. Звісно, з позиції ополонки можна й так сказати. А ось коли піднятися вище (не загалом, і не на Гімалаї, а за Гумільовим) і розглянути проблему в ширшому контексті, відповівши при цьому на запитання, що ж таке партія влади взагалі, тоді отримаєш однозначну відповідь: Народно-демократична партія не є партією влади.

— А все ж таки, чому? Аргументуйте.

— Річ у тім, що словосполучення «партія влади» — це образний вислів, вислів за аналогією, що використовується, як правило, в публіцистиці та повсякденній мові, причому не тільки з різними інтонаційними, а й смисловими відтінками. У вітчизняній журналістиці та партійній публіцистиці цей вислів досить широко почали вживати в період перебудови і особливо в період наступних «розборок» з приводу перебудови. Одні, звинувачуючи правлячу партію в усіх гріхах, називали її партією влади, відповідальною за вчинені злодіяння, і на цій підставі пропонували судити її міжнародним трибуналом. Інші під партією влади розуміли (і переконливо це аргументували) так звану внутрішню партію, тобто правлячу номенклатуру, бюрократично-управлінський апарат, який перетворився на замкнуту корпорацію зі своїми корпоративними інтересами і своїм корпоративним кодексом честі. Крах КПРС не був крахом вічно живої номенклатури. Це, мабуть, її дотепникам належать слова: «Партия была, партия есть, партия будет есть». Усі постперебудовчі колізії, змінюючи раз у раз де колір, де запах, втрачаючи одних і здобуваючи інші, номенклатура витримала з честю і пережила на радість усім нам. Мало того, за роки незалежності кількість адміністративно-управлінського апарату в Україні, і особливо центрального, неухильно збільшувалася. Все падає, зупиняється, розвалюється. Плодяться, процвітають і розмножуються лише ті, хто пишається будь-яким суспільним ладом, за якого їм добре. Нині ця категорія, яку раніше називали «слугами народу», політично не оформлена, зате, як і раніше, вона оформлена адміністративно-управлінськи. Саме вона була і є партією влади. Чи можна ототожнювати політичну організацію, до якої входять представники практично всіх соціальних верств нашого суспільства, яка виникла три місяці тому і ставить перед собою завдання перетворення влади на демократичних засадах, підпорядкування цієї влади і партії влади суспільства, громадянам, з реально існуючою і процвітаючою номенклатурою, тобто партією влади?

— Але ж це правда, що ваші представники входять до складу і вищих ешелонів влади, і в ряді регіонів аж ніяк не останні люди?

— НДП, як ліво-центристська політична організація, чия ідеологічна і політична позиція, чиї організаційні основи близькі до сучасної класичної європейської соціал-демократії, як і будь-яка інша серйозна політична партія парламентського типу, ставить перед собою завдання завоювання влади демократичним шляхом і перетворення себе, на строго обумовлений законом час і відповідно до строго обумовлених законом правил, на правлячу партію. Але щоб стати такою, вона мусить, зміцнівши організаційно, або виграти президентські вибори, або принаймні отримати більшість у парламенті. А поки цього не сталося, члени НДП і далі максимально делегуватимуться до владних структур і для того, щоб їх контролювати, і для того, щоб проводити там нашу партійну політику, і для того, щоб добиватися реалізації наших програмних цілей. Мало того, партія заявляє, і не робить з цього ніякої таємниці, що вона готова й працюватиме дедалі інтенсивніше щодо збільшення кількості своїх членів у складі нинішнього депутатського корпусу всіх рівнів, у всіх виконавчих структурах знову-таки всіх рівнів, але не для реалізації корпоративно-кланових інтересів цих владних структур, а для політичного впливу на ці структури. Тож немає жодних підстав заявляти, що присутність людей партії у владі робить її партією влади. Так, вона може й має нести відповідальність за тих своїх членів, які перебувають при владі і краще або гірше справляють на цю владу свій партійний вплив, але за саму цю владу вона і не може, і не повинна, і не нестиме відповідальності доти, доки не стане партією правлячою. Не сумніваюсь у тому, що рано чи пізно це обов'язково станеться. Та для цього треба буде ох як багато зробити.

— Що ви маєте на увазі: організаційно-партійне будівництво, формування іміджу партії, завоювання симпатій у електорату?

— І те, і друге, й третє, і ще багато що. Після об'єднавчого з'їзду, що відбувся наприкінці лютого, вже створено обласні партійні організації у 13 областях. І процес цей триває, причому не лише вшир, а й углиб: у райони, міста, населені пункти. Створюються не тільки партійні організації, а й одночасно формуються і структури для забезпечення їх ефективної діяльності. За цих умов ми успішно використовуємо не тільки свій власний досвід, а й досвід КПРС, інших партій. Ми спираємося на наукові знання, залучаємо серйозні наукові сили. А їх є достатньо і в самій партії, і серед тих, хто нам симпатизує. Це наша принципова позиція, бо ми твердо переконані: у партії, що не спирається на науку, серйозні наукові знання, нема й не може бути серйозного майбутнього. Я часто кажу: коли треба лікувати, припустімо, корову, то як історик і політолог не візьмусь за це, а все ж таки ветеринара покличу. А в нас часто-густо все з точністю до навпаки: ветеринар, анітрохи не вагаючись, дає поради, як треба писати, ну, скажімо, Конституцію. Я вже не кажу про етичний бік справи, але ж це, крім усього іншого, ще й зухвала демонстрація войовничого неуцтва, що все знає, все бачить, не бажає визнавати, що є все-таки, зрештою, елементарний розподіл праці, за якого чоботи має шити швець, а пироги пекти пекар. Закінчуючи коротку відповідь на це об'ємне запитання, скажу так: партійне життя триває, процес партійного будівництва просувається вперед.

— Відомо, що в рамках цього процесу плановано створення народно-демократичної фракції у Верховній Раді України. Мало того, ходять уперті чутки про серйозну переструктуризацію парламенту взагалі, про можливе створення інших фракцій і груп. Чи не призведе така передислокація частини депутатів до послаблення центристської частини парламентського спектра, що відіграє роль своєрідного буфера між, м'яко кажучи, надміру емоційними правими і лівими силами?

— Отож, по порядку. Так, ми справді підійшли до завершення процесу створення народно-демократичної фракції. Підкреслюю, саме фракції, а не депутатської групи. Сьогодні в парламенті 18 депутатів — члени НДП. Є ряд тих, хто симпатизує, бажає ввійти до цієї фракції, діяти відповідно до нашої програми в режимі колективної команди. Плановано також після формування народно-демократичних фракцій у місцевих Радах створити таку організацію, як Асоціація народно-демократичних фракцій. І для координації зусиль, і для прямого й зворотного зв'язку між ними. Це перше. Друге, щодо центристів у Верховній Раді. Мені вже не раз доводилося казати про те, що організаційно оформленого політичного центру, до появи фракції Ліберальної партії, у цій Верховній Раді не було й нема. Те, що є між двома крайніми полюсами праворуч і ліворуч, не має відношення до політичного центризму, до центристського політичного світогляду, не є парламентською частиною політичних центристських структур поза стінами парламенту. Це не політична позиція, що характеризується постійністю та стійкістю, а місцеперебування і проведення часу. Про це, до речі, свідчать і результати голосувань, дуже часто продиктовані не переконаннями, а кон'юнктурою і ситуативністю. По завершенні формування та реєстрації народно-демократичної фракції у парламенті з'явиться ще одна стала політична центристська структура. І ніхто при цьому (я маю на увазі керівництво НДП) не ставить завдання і не йде на розвал інших депутатських груп і фракцій. Навпаки, в нашій особі вони отримають демократичного прогресивного союзника. Мало того, хочу спеціально підкреслити, що переструктуризація парламенту, в тому числі його центристської частини, не залежить від позиції НДП. Погляньте на те, що відбувається з «Державністю», на процеси, що йдуть у середовищі аграрників. Не ми викличемо центристську кризу, про що «дехто, десь там у нас часом» не перестає повторювати. Її народжує саме життя. А з життям не слід боротися. Коли дме вітер змін, каже народна мудрість, треба будувати не щити проти вітру, а вітряки. Так у житті, так і в парламенті: перемелеться лихо — добро буде.

— Скажіть відверто, як на духу: ви переконані, що ваше діло — праве?

— Переконаний. Твердо переконаний, що наша справа — центр. Лівий центр. Народний за суттю. Демократичний за формою. Політичний за змістом.

Розмову вела Людмила КОХАНЕЦЬ.

(Закінчення в наступному номері).

(Продовження. Початок у № за 18 червня).

ЦІНА ЗЕМЛІ — ЦІНА МАЙБУТНЬОГО

Про проект закону «Про нормативну оцінку землі і плату за землю»

Авторський колектив Західного наукового центру представив у Верховну Раду України проект закону «Про нормативну оцінку землі і плату за землю».

У статті 1 сказано, що земельний податок є єдиний податок на землю, який сплачує господарство. На нашу думку, зараз це практично неможливо тому, що є окремі господарства, які мають великі доходи від підсобних промислів, переробної промисловості. Ці доходи не будуть обкладені податками, а керівники таких господарств особливо наполегливо проштовхують проект, відчуваючи певну вигоду.

У статті 6 відзначено, що плата за землю визначається на основі нормативної ціни землі. Нормативна ціна землі — це вартість землі у грошовому або натуральному виразі, яка розрахована за величиною еталонної прибутковості землі з одиниці площі і встановленого Кабінетом міністрів відсотка капіталізації чистого прибутку від використання землі.

Авторами проекту прийнято, що в середньому по Україні вирощують 40 центнерів з гектара озимої пшениці. Але такого врожаю республіка ніколи не одержувала. В середньому за 1981—1985 рр. було вирощено 23,2 ц/га всіх зернових, в 1986 — 1990 — 30,5, 1991 — 26,1, 1992 — 27,8, 1993 — 32,1 ц/га, 1994 — 28,2 ц/га. Мається на увазі, що 40 ц/га — це врожайність економічна, одержана за рахунок як природних, так і економічних чинників. І це автори прирівнюють до 41 балу середньої бонітетної оцінки орних земель України (за так званими природними властивостями). Це непорівнювані речі. Автори не можуть обійтися без показників урожайності, одержаної за рахунок економічних вкладень (тобто економічної родючості), а це вже сфера економічної, а не бонітетної оцінки земель.

Нічим не обгрунтовано, що середній прибуток 9,1 ц/га озимої пшениці може бути фактичний. Як можна на землі всіх областей, районів і господарств (колективних і фермерських) та окремих ділянок встановлювати земельний податок на рівні якихось довільно прийнятих (чи нормативних) середньореспубліканських затрат (чи середньореспубліканської прибутковості в 9,1 центнера зерна озимої пшениці). Адже відомо, що на кожному грунті (типі земель) на одиницю врожаю вкладення бувають різні та одержують різної величини прибуток. Коли навіть прийняти за основу бонітетну оцінку за природною родючістю, то прибутковість на рівні 9,1 ц/га по Україні одержана за рахунок різних чинників: частина — за рахунок природних, друга частина — економічних. І знову — це вже сфера економічної оцінки земель. Також відомо, що ніде в світі не збирають податків з розрахункових прибутків.

Використання середньореспубліканського прибутку для всіх областей недоречне (шкідливе) ще й тим, що у виграші будуть, здебільшого, ті регіони, на території яких найбільші площі зайняті зерновими культурами. У тих областях (кадастрових районах), де висівають трудомісткі культури (льон-довгунець, цукрові буряки, картоплю тощо), прибутки можуть бути малі за великих затрат і податок також буде високий.

У проекті закону підкреслено, що середньозважений бал бонітету ріллі та багаторічних насаджень України дорівнює 41 балу. Ціну ріллі і багаторічних насаджень обчислюють за балами ріллі. Це невірно, тому що багаторічні насадження мають свою оцінку, яка має бути вища за ріллю. Хіба можна зрівняти землі під кримськими виноградниками чи закарпатськими садами і виноградниками із ріллею? Перші дають величезні прибутки (світової слави високоприбуткові массандрівські вина, прекрасні закарпатські вина та яблука сорту Джонатан). У Закарпатті багаторічні насадження оцінені нижче за ріллю, а в Криму всього на 4 бали вище, тоді як харківські сади мають найвищу оцінку в Україні — 47 балів, але ніхто про них чомусь нічого не знає. Закарпатські сади і виноградники прирівнюють до поліських садів Рівненської області, яких на заболочених піщаних землях ніхто не бачив, крім академіка Л.Новаковського, автора методики бонітетної оцінки земель. Тому всім відомо, що багаторічні насадження повинні мати вищу оцінку від ріллі, а бали для обгрунтування ціни землі і оподаткування автори в додатках використовують лише по ріллі. Також неясно, чому у всіх попередніх документах оцінка орних земель Закарпатської області мала 41 бал, Чернівецької — 53 бали, а в цьому проекті закону вона чомусь змінилася відповідно до 39 і 52 балів. Що це — підтасовка чи механічна помилка?

У статті 8 вказано, що нормативна ціна ділянки сільськогосподарських угідь у разі її вилучення з використання визначається балом бонітету ділянки та нормативною ціною сільськогосподарських угідь в цілому для України.

Цього не можна рекомендувати Верховній Раді до прийняття, бо повторюються ті самі помилки, що і у визначенні ціни землі сільськогосподарського призначення, тільки у прямо пропорційно збільшеному виразі в 4,4 раза.

У статті 10 підкреслено, що податок на землі сільськогосподарського призначення вводиться на основі бонітетної оцінки земель України. Розміри податків і вартості земель визначають єдиною для всієї України бальною системою бонітету. Величина податку з окремої земельної ділянки сільськогосподарського призначення пропорційна балу бонітету цієї ділянки і дорівнює 1 відсоткові від нормативної ціни цієї ділянки.

Усім, хто зайнятий професійно економічною оцінкою земель, добре відомо, що на основі однієї шкали бальної системи бонітету не можна розв'язати всі проблеми (обгрунтувати ціну землі, земельний податок тощо). В економічній оцінці земель застосовують часткову (за рівнем урожайності окремих культур) і загальну оцінку. Потім її ділять за критеріями: вартості валової продукції, чистого прибутку, окупності затрат, диференціального (рентного) прибутку. І згідно з потребою використовують іншу шкалу. А за так званої бонітетної оцінки — повний універсалізм, — все вирішується за допомогою однієї шкали (одного критерію). Це нагадує мені примітивну кам'яну сокиру первіснообщинної людини, якою в наш час обробляють дерево, камінь, землю, добувають їжу і, разом з тим, роблять нейрохірургічну операції.

Шановні товариші, автори методики бонітетної оцінки земель, схаменіться, час подумати, куди ви зайшли і який вигляд маєте на сучасному тлі! Це не один із наукових напрямів, а — НЕКОМПЕТЕНТНІСТЬ. На всі ці питання кваліфіковано відповідає економічна оцінка земель, яка враховує віддачу земель як за природною родючістю, так і економічними вкладеннями. Тому ми пропонуємо цю оцінку називати не просто економічною, а ПРИРОДНО-ЕКОНОМІЧНОЮ.

Так-от, величину земельного податку автори проекту встановлюють пропорційно до балу бонітету ділянки у розмірі одного відсотка від нормативної ціни цієї ділянки. Чому один відсоток? А може, три чи п'ять? Чим це пояснити? Бо авторам так уявляється?! Все це має бути обгрунтовано на основі шкали економічної оцінки земель за чистим і диференціальним прибутком. Із шкали бонітетної оцінки земель цього вивести не можна, бо там такі показники не обчислювалися.

Із статті 7 видно, що автори довільно прийняли собі для урожаю озимої пшениці по I варіанту 40 ц/га середній прибуток по Україні 9,1 ц/га, по II варіанту для урожаю 31 ц/га — 5,43 ц/га прибутку, що відповідно становить 29,4 та 21,2% рівня рентабельності, тобто:

I варіант. Урож. 40 ц/га — затрати 30,9 ц/га = 9,1 ц/га прибутку або 29,4 відсотка рівня рентабельності.

II варіант. Урож. 30 ц/га — затрати 25,57 ц/га = 5,43 ц/га прибутку = 21,2 відсотка рівня рентабельності.

А це означає, що для всіх грунтів кожної області України, кожного району, кожного колективного чи фермерського господарства, кожної ділянки грунту рівень рентабельності буде однаковий: за першим варіантом 29,4 відсотка, за другим — 21,2 відсотка (різниця в десятих за рахунок заокруглення). Розрахунки базуються на тому, що всі землі України вирощують урожай при затратах (прибутку) прямо пропорційному середньореспубліканським. Це абсурд, некомпетентність, такого в житті ніколи не було і не буде. Оце так відкриття! Перевірте, хто має сумнів.

Від такої, з дозволу сказати, нормативної ціни ділянки автори пропонують вилучати 1 відсоток у формі земельного податку.

Таке «відкриття» можна було б пробачити групі учнів якогось четвертого класу, а не директору Інституту землеустрою академіку Л. Новаковському і іншим високопоставленим спеціалістам, які очолюють інститути, мають звання академіків та вперто й наполегливо вже стільки часу проштовхують це «відкриття» на найвищу трибуну нашої держави — Верховну Раду, каламутять воду. А це не дає можливості вчасно і на належному економічно обгрунтованому рівні зібрати податок, що підриває економіку і бюджет України, це не якийсь інший науковий підхід, а просто НЕКОМПЕТЕНТНІСТЬ посадових керівних осіб. За таке треба притягати до відповідальності. І все це було профінансовано у великих розмірах з коштів на науку Державним комітетом з питань науки і технологій та урядом України, а там, де люди мають певні досягнення і стоять на вірному шляху, їм фінансування не виділяють.

Висновки. Про недоліки бонітування земель України ми писали в попередніх рецензіях «Ще раз про бонітування земель та його застосування у практиці», «Про доцільність використання матеріалів бонітування земель при розподілі земельного чи натурального податку» (на матеріал цих самих авторів «Податкова політика у сільському господарстві»), статті у газеті «Сільські вісті» від 16.08.1994 р. «Бонітування чи економічна оцінка земель?» та інших рецензіях і публікаціях. Ще раз підкреслюємо, що бонітування земель за природними властивостями не може проводитися в широких масштабах, бо різні чинники по-різному впливають на родючість земель. Оцінка земель без врахування затрат на виробництво сільськогосподарської продукції не має ніякого практичного застосування. Вона не підлягає ніякому удосконаленню і витрачати кошти на її продовження у формі внутрігосподарської оцінки слід КАТЕГОРИЧНО ЗАБОРОНИТИ.

Вважаємо, що проект закону України «Про нормативну оцінку землі і плату за неї», побудований на ненаукових засадах, не може бути рекомендований до прийняття Верховною Радою. Це не інший науковий напрям, це просто НЕКОМПЕТЕНТНІСТЬ, за що потрібно нести відповідальність.

Ще раз підкреслюємо, що для обгрунтування нормативної ціни землі, розподілу земельного податку по областях України на даному етапі слід використати економічну оцінку земель 1988 р. і внести до неї поправки Інституту землеустрою в 1992 р. за показниками чистого і ДИФЕРЕНЦІАЛЬНОГО ПРИБУТКУ. За цією оцінкою враховують вартість продукції, затрати на її виробництво, чистий прибуток, основний продукт (відрахування частини прибутку на розширене відтворення), диференціальний прибуток, який одержано за рахунок вищої природної родючості земель. Відповідна його питома вага (а іноді і вся) має бути вилучена у формі земельного податку для суспільних потреб.

Питання земельного податку (проект закону), розроблені нами по областях України на основі оцінки земель за диференціальним (рентним) прибутком, подані до Комісії Верховної Ради з питань агропромислового комплексу, земельних ресурсів та соціального розвитку села, необхідно лише, в зв'язку з інфляцією, щороку встановлювати середній рівень податку по Україні і перераховувати згідно з оцінкою. Розроблено також методику визначення ціни землі.

Мирон АНДРЕЇШИН,
зав. сектора земельного кадастру Інституту землеробства і тваринництва Західного регіону, кандидат економічних наук, член всеукраїнської координаційно-методичної комісії з земельного кадастру (земельної реформи).

Пишемо нову Конституцію України

А науці місця не знайшлося?

***НАУКА** має бути найвищим втіленням Вітчизни, бо з усіх народів першим буде завжди той, який випередить інших у галузі думки і наукової діяльності. Ці передбачення відомого французького вченого Л. Пастера підтвердила історія. Саме завдяки цілеспрямованому розвиткові науково-технічного прогресу США, Японія, Франція, Німеччина та ряд інших країн змогли свого часу подолати економічні труднощі і забезпечити стабільні темпи матеріального розвитку. Зайнявши провідні позиції, ці країни продовжують вкладати значні, постійно зростаючі кошти у розвиток науки. Зокрема, частка витрат на науку у валовому внутрішньому продукті (ВВП) Японії становить 3,1 відсотка, США — 2,7, Франції — 2,3 відсотка.*

А в Україні останнім часом, як відомо, спостерігаються зовсім інші процеси. Частка ВВП, спрямована на розвиток науки, зменшилася з 3,1 відсотка у 1990 р. до 0,6 відсотка у 1995 р., в т. ч. з держбюджету — з 0,8 до 0,7 відсотка. Цікаві й такі порівняння. За наявними підрахунками, витрати на одного науковця в Україні за 1994 р. становили 0,7 тисячі американських доларів, а у США і Японії — 150, Франції — 120, Бразилії — 48 тисяч доларів. Не дивно, що маємо масову міграцію за кордон наших учених, що падає престиж і віддача вітчизняної науки. Не дивно у цьому контексті й те, чому Україна за показником життєвого рівня населення опинилася далеко від розвинутих країн світу.

Причини кризового стану, в якому перебуває українська наука, добре відомі. Про них багато було сказано на лютневій Всеукраїнській нараді з питань розвитку науки. Але поки що не видно позитивних зрушень у цій справі. І навіть не це головне. Непокоїть відсутність вивіреної державної стратегії в галузі розвитку науки і науково-технічного прогресу. Не виконується й положення Закону України «Про основи державної політики у сфері науки і науково-технічної діяльності» (1991) про те, що держава «надає пріоритетну підтримку розвитку науки як визначального джерела економічного зростання і невід'ємної складової національної культури та освіти». Проблема невчасної виплати заробітної плати працівникам науки стала хронічною.

На жаль, і проект нової Конституції України, схвалений Конституційною комісією 11 березня ц. р., на мій погляд, достатньою мірою не стимулює розвитку науки. Відповідно до чинної Конституції, «... держава забезпечує планомірний розвиток науки і підготовку наукових кадрів» (ст. 26). А в проекті нової Конституції такого положення немає. Національна Академія наук України не буде, за проектом, суб'єктом законодавчої ініціативи, яким вона є за чинною Конституцією. У проекті немає положень про охорону інтелектуальної власності та свободу наукової творчості, як це, наприклад, зроблено у Конституції Російської Федерації та ряді конституцій інших країн СНД.

Недооцінка ролі науки для нашого суспільства не випадкова. Вона обумовлена економічними негараздами, засиллям дилетантизму в різних сферах життя, егоїзмом ультрареформаторів, що намагаються збагатитися за рахунок приватизації матеріальної бази науки, недосконалістю нашого законодавства, яким регулюються відносини в галузі наукової діяльності тощо. Думки вчених з відповідних питань часто не беруться до уваги, не помічаються чи просто ігноруються. Певним чином це позначилося і на роботі другої Конституційної комісії. Як відомо, до проекту Конституції України 1993 р., підготовленого першою Конституційною комісією, було включено главу «Освіта, наука і культура». Були й положення про те, що держава забезпечує умови для вільного і всебічного розвитку науки, здійснення фундаментальних наукових досліджень і підготовки наукових кадрів. Громадянам гарантувалася свобода наукової діяльності.

Друга Конституційна комісія інтересам науки приділила менше уваги. І в проекті Конституції від 11 березня ц. р. вони не набули належного відображення. Це викликає закономірну стурбованість не тільки наукової громадськості.

Деякі позитивні зрушення у цій справі зроблені Тимчасовою спеціальною комісією з доопрацювання проекту Конституції. Ця комісія доповнила статтю 49 проекту положеннями про те, що «держава сприяє розвитку науки, встановленню наукових зв'язків України зі світовим товариством». Але термін «сприяє» розпливчастий, недостатньо конкретний, що знецінює характер вказаного положення в цілому. Не ясно, крім того, як можна встановлювати наукові зв'язки «зі світовим товариством».

Розвиток науки — це не те питання, яке можна обминути чи торкнутися побічно в Конституції без втрат для майбутнього суспільства і держави. Саме тому в процесі подальшої роботи над проектом Конституції у Верховній Раді України слід чітко закріпити принципові засади і гарантії у цій сфері суспільних відносин. Ідеться, зокрема, про обов'язок держави забезпечувати розвиток науки і підготовку наукових кадрів; про свободу наукової діяльності громадян; про охорону інтелектуальної власності.

Закріплення в Основному Законі принципових засад розвитку науки матиме не тільки безпосереднє значення, а й дасть можливість системно підійти до вдосконалення відповідного законодавства, прийняти Закон України про науку (в нашому інституті розробляється проект такого закону), Закон про НАН України та ряд інших законодавчих актів, поліпшити управління в галузі наукової діяльності. Таке вирішення питання стратегічно виправдано, бо без науки ми приречені ще довго й безуспішно блукати лабіринтами нашого реформування.

Юрій ШЕМШУЧЕНКО,
директор Інституту держави і права ім. В. Корецького НАН України,
академік НАН України,
заслужений діяч науки і техніки України.

Конституційна реформа: верховенство права чи верховенство Закону?

***З ТОЧКИ** зору цілком зрозумілого і виправданого прагнення людей до побудови в Україні правової держави питання, винесене в заголовок цієї статті, — не суто теоретична проблема. Відповідь на нього — нагальна практична потреба у зв'язку з необхідністю прийняття нової Конституції України. Про актуальність його свідчать і дискусії, що відбувались, зокрема, з цього питання у ході грунтовної науково-практичної конференції «Концепція розвитку законодавства України до 2005 року», проведеної нещодавно Інститутом законодавства Верховної Ради України.*

Розробники майже усіх «офіційних» проектів нового Основного Закону України вирішують згадане питання на користь проголошення лише принципу верховенства права. Так, стаття 6 проекту Конституції, поданого на розгляд Верховної Ради України у жовтні 1993 року, визначала, що «в Україні діє принцип верховенства права, на якому грунтується ця Конституція». У статті 8 проекту Конституції, схваленого Конституційною комісією 11 березня 1996 року, також зазначено, що «в Україні діє принцип верховенства права»; це саме положення відтворено у проекті Конституції України, доопрацьованому Тимчасовою спеціальною комісією Верховної Ради України.

На жаль, таке однозначне розв'язання проблеми не має під собою такого самого однозначного і чіткого обгрунтування. Прихильники принципу верховенства права не лише не наводять переконливих аргументів проти конституювання принципу верховенства закону в Україні, але й не мають, схоже, достатнього уявлення щодо змісту принципу верховенства права. Орієнтуючись, очевидно, на теоретичні положення про відмінність права від закону, деякі з них намагаються протиставляти закон праву, доводячи, що існують «неправові» закони, що неприпустиме верховенство закону, який порушує «природні», «невід'ємні» і т. п. права людини, що право обов'язково моральне, у той час як закон може і не враховувати моральний імператив тощо. Виходячи з цього, слід обстоювати принцип верховенства закону.

Опоненти вважають (орієнтуючись на ті самі теоретичні положення), що проголошення в Конституції України принципу верховенства права передчасне, оскільки цей принцип може бути реалізовано лише у правовій державі, до якої нам ще далеко.

При цьому, в обох випадках залишається без відповіді запитання: верховенство права щодо чого?

Стосовно верховенства закону, то тут склалось більш-менш усталене уявлення щодо змісту даного принципу. Йдеться про верховенство закону як нормативного акта найвищої юридичної сили у системі нормативноправових актів держави, підзаконність усіх інших правових актів, формування та діяльність державних інститутів винятково на основі Конституції і законів України, дотримання усіма державними органами і посадовими особами законності.

Відтак, постає питання: чи можна уявити взагалі верховенство права як принцип без забезпечення верховенства закону? Розмірковуючи абстрактно, таке можливе у правовій системі, де воля суверена не втілюється у форму закону (наприклад, на етапі виникнення держави як суспільного інституту), або ця воля реалізується у формі рабовласницьких деспотій, абсолютизму тощо. Але за цих умов право має характер привілею, а не характер загальнолюдської цінності, яка втілюється у таку саму загальну форму закону. Остання набуває панівного стійкого існування разом з утвердженням капіталістичного способу виробництва та формуванням громадянського суспільства і політичної держави з їх інститутами громадянства та загального виборчого права, парламентаризму, інших інститутів буржуазної демократії.

З цієї точки зору сучасне право існує у світі переважно як законне право, отже, реалізацію принципу верховенства права неможливо уявити без забезпечення верховенства закону. У іншому разі, тобто за умови реалізації права не через нормативну систему «на чолі» з законом (наприклад, у «адміністративнокомандний» спосіб або через механізм диктатури), слід визнати, що таким чином реалізується не загальнолюдське за змістом право, а особливе право якоїсь групи або соціального прошарку суспільства, котре потребує і адекватної (не законної) форми його реалізації.

Виходячи з таких міркувань, важко знайти інше пояснення того, чому у проекті Конституції України від Конституційної комісії та в доопрацьованому Тимчасовою спеціальною комісією варіанті досить послідовно відкидається принцип верховенства закону, а натомість абстрактно проголошується лише принцип верховенства права: за таким рішенням, можливо, слід шукати інтерес певної владної групи узурпувати правовий механізм здійснення влади у державі, суттєво обмеживши участь законодавчого органу в державному управлінні суспільством.

Справді, чому у переліку предметів або сфер, які визначаються винятково законом (ст.92 проекту), відсутнє законодавче визначення самого закону і законодавчої діяльності? Адже відомо, що у Верховній Раді України напрацьовано і розглянуто у комісії проект закону про закони і законодавчу діяльність, необхідність якого обумовлена тим, що в Конституції України є лише кілька формальних положень щодо даного предмета. Чому в проекті Конституції взагалі не передбачено орган, до юрисдикції якого належить визнання невідповідними закону підзаконних нормативних актів? Адже Конституційний Суд України, за проектом, розв'язує питання лише про відповідність законів та інших правових актів Конституції України. А який орган має розв'язувати питання про відповідність законові постанов та інших актів парламенту, президента, уряду, актів Автономної Республіки Крим і т. д.? Правом Президента України скасовувати лише деякі з названих актів проблему не розв'язати. Навпаки, така невизначеність у механізмі правового регулювання неодмінно призведе до численних юридичних колізій та конфліктних ситуацій між президентом, парламентом і урядом.

Водночас обмежений характер парламентського контролю, разом з досить спрощеним механізмом блокування законів президентом, за умови збереження за останнім протягом трьох років права видавати укази, що мають силу закону, лише підсилюють висновок щодо згаданого вище інтересу узурпувати правовий механізм здійснення влади. Досить запитати, чому за Президентом України збережено право вето щодо законів, прийнятих парламентом — навзамін указів Президента України законодавчого характеру (п.4 розділу XV проекту), як названий інтерес виявиться ще більш рельєфно.

Згаданий вище інтерес об'єктивно збігається з іншим інтересом — не допустити в Україні утвердження законності, створити умови для поширення і збереження корупції у державному апараті. В цьому передовсім зацікавлені мафіозні клани, які сформувались в Україні і ведуть між собою та з іншими групами боротьбу за владу.

За логікою закріплення принципу верховенства права без одночасного закріплення принципу верховенства закону це — однобоке рішення, ознака недіалектичного мислення, котре штучно розриває зміст і форму.

Згідно з вимогами діалектичної логіки слід також зазначити, що реалізація принципу верховенства закону не є безперечна ознака здійснення верховенства права в країні. Досить нагадати нашу власну практику останніх років. Очевидно, ніхто не заперечуватиме, що правова система, закріплена Конституцією УРСР 1978 року, і система, закріплена чинною Конституцією України — це зовсім різні правові системи. Але більшість конституційних положень були змінені шляхом внесення поправок до Конституції (більш як двадцять разів) на основі права змінювати Конституцію Верховною Радою, тобто шляхом реалізації принципу верховенства закону. То про яке верховен-

ство права тут йдеться? Очевидно, про верховенство права законодавчого органу як єдиного представницького органу народу змінювати існуючу правову систему без усіляких обмежень.

Чи відповідають здійснені Верховною Радою зміни справжнім інтересам народу України — то інше питання, то проблема співвідношення безпосереднього права народу з повноваженнями його представницького законодавчого органу, проблема народовладдя. Але якщо внаслідок здійснених змін у суспільстві утворюються два протилежні табори і виникає гостра соціальна напруженість, якщо проблематичне подальше здійснення необхідних державі реформ, а нова Конституція України народжується у надзвичайних муках, — то це не може не викликати думку про те, що у механізмі народовладдя, здійсненні права народу на управління утворився такий дефект, котрий слід негайно усунути, на основі принципу верховенства закону.

Що мається на увазі? Відтворивши у статті 5 проекту Конституції України положення статті 2 чинної Конституції України (хоч і в абстрактній формулі) про те, що єдине джерело влади в Україні — народ, логічно було б закріпити право народу України на визначення і зміну конституційного ладу в Україні. Це — його невід'ємне право, яке не може узурпувати держава, жоден її орган, у тому числі законодавча влада. Тому в проекті Конституції України одночасно з положенням «ніхто не може узурпувати державну владу» має бути чітко зафіксовано ще більш важливе положення: «Держава, її органи або посадові особи не можуть узурпувати право народу на визначення та зміну конституційного ладу в Україні». Це означатиме, що влада в Україні належить її народу, а тому верховенство права є верховенством права народу над так званим позитивним правом, яке формує держава.

Слід зауважити, що висловлені міркування не є якимось «відкриттям Америки» у конституційній практиці. Досить проаналізувати частину 3 статті 20 Основного Закону Федеративної Республіки Німеччини від 23 травня 1949 року, в якій зазначено: законодавство зв'язане конституційним ладом, виконавча влада і правосуддя — законом і правом. За умов, у яких було прийнято чинну німецьку конституцію, враховуючи попередній історичний досвід, наведена формула Конституції ФРН була підказана самим життям.

Соціально-економічні і політичні умови, що складаються в Україні останнім часом, виявляють необхідність конституювання цього демократичного положення у майбутньому Основному Законі. Це означатиме, що Україна визнає як принцип верховенства права, так і принцип верховенства закону, у їх органічній єдності і діалектичній взаємодії.

Олексій ЮЩИК,
радник з правових питань Голови Верховної Ради України.

Вітчизняний стиль

Великі клопоти маленького міста

КОЖНА пташина прагне мати своє гніздечко, то що вже казати за людину, коли окрема квартира — мета всього її життя. А сьогодні набагато важче одержати державну квартиру, навіть якщо ти пільговик. І все-таки житло будується, навіть за нинішньої складної ситуації дзвенять веселі пісні новосіль. Про це розповідає мер невеликого містечка нафтовиків Охтирки, що на Сумщині, Олексій Григорович НЕСТЕРЕНКО.

— У нашому місті на 55 тисяч населення 4 тисячі складає черга на одержання квартири. Ми прийняли рішення передусім допомогти тим категоріям людей, кому держава надала пільги і які й досі не забезпечені житлом. Це інваліди війни, учасники бойових дій, «афганці», «чорнобильці», молоді спеціалісти — лікарі, вчителі. Насамперед «взялися» за людей, які переїхали з Чорнобильської зони. В Охтирці таких сімей 21. Торік ми їх повністю забезпечили житлом. Сім квартир надали інвалідам-ліквідаторам першої категорії, сорок одна сім'я «афганців» теж справила новосілля. Чергу «афганців» «закрили» на сімдесят відсотків.

Зітхнули з полегшенням, але з'явилася нова категорія, яка взагалі вперше одержала пільги, — це учасники бойових дій, інваліди війни, які, на жаль, постійно відтіснялися іншими категоріями пільговиків. Депутати міськради обійшли 96 сімей із тих, що стояли на квартирному обліку, і, визначивши двадцять сімей, які жили в нестерпних умовах, надали їм усім квартири. Але черга все одно залишилася, отже, будівництво житла треба було продовжувати...

Довгий час у місті стояв недобудований будинок. Торік ми вивели його з консервації і запланували дев'ятого травня цього року на святковому мітингу вручити ордери новоселам. Не зупиняюсь на деталях, труднощах, але саме на День Перемоги на багатолюдному мітингу вручили ордери на заселення квартир тридцяти інвалідам Великої Вітчизняної війни, учасникам бойових дій, сім'ям загиблих на фронті. Люди плакали, бо чекали цього моменту довгі роки. Приміром, колишній офіцер, інвалід війни Тихін Андріяка, який шістнадцять років чекав цього дня, вселився з сім'єю у трикімнатну квартиру; Петро Шулика, який разом із сім'єю дочки проживав у кімнаті 12 метрів, а черга його тяглася вісім років, теж справив новосілля.

На порядку денному у нас ще одне дуже важливе питання: де взяти кошти на будівництво тридцяти квартир для вчителів та лікарів — молодих спеціалістів? Протягом останніх років ми втратили дуже багато молодих спеціалістів. А все тому, що людям ніде жити. Відпрацювавши після закінчення вузу, вони шукають краще місце і виїжджають з міста.

Недавно до міськради звернулися військовослужбовці: близько 350 сімей негайно потребують житла. Я побував в Міноборони, дістав там підтримку, і цього року ми плануємо розпочати будівництво багатоквартирного будинку, а наступного — здати його новоселам.

За два роки роботи на цій посаді мені вдалося вивести з консервації і добудувати дитячий садок на 320 місць з плавальним басейном, ввести в дію 25-метровий плавальний басейн у спортивному комплексі, в місті запрацювали стоматологічна поліклініка, художня школа на 320 місць.

У Охтирці 70 відсотків усіх працюючих зайняті у нафтовій галузі. На Охтирській землі видобувається 50 відсотків всієї української нафти, але, на жаль, весь прибуток від нас забирають. Трильйони карбованців ідуть з міста, а ми змушені мізки викручувати, де роздобути кошти для міста, зокрема для закінчення будівництва лікарні, для чого нам потрібно ще 500 мільярдів карбованців. Лікарня украй потрібна, адже сьогодні нафтовики змушені лікуватися в Сумах і Харкові, бо в Охтирці в палатах лежить по 20—25 хворих. І головне, що комплекс готовий уже майже на сімдесят відсотків. Це найважливіша наша будова.

На знімку: на святковому мітингу охтирців Олексій Нестеренко вручає ордери на нові квартири ветеранам Великої Вітчизняної війни.

Марія ДАВИДЕНКО.

Полемічні нотатки

ДИВНИЙ ми все-таки народ. Мабуть, відчуття «меншовартості» довго ще супроводжуватиме нас попри всі спроби затвердити в незалежній державі власну неповторність, первинність своїх інтересів, уміння бути «на рівні». Спроби я не ставлю під сумнів, ми щодня є їх свідками. Взяти хоча б ті самі засідання Верховної Ради, на яких лунає чимало таких тверджень і закликів. І правильно лунають. А результат?

Сусідові — на радість, собі — на шкоду?

Є у мене в Москві друзі-журналісти. До речі, вихідці з України, які зовсім недавно стали москвичами. Наші поїзні продуктові десанти до білокам'яної сприймають з ностальгічною радістю і завжди прагнуть отоваритися на Київському вокзалі.

— Слухай-но, старий, — запитують якось у телефонній розмові, — що там у вас з горілкою сталося?

— Та нічого, — відповідаю, — нищимо, рідну, по змозі.

— А в нас тут дослідження проводили, то опублікували результати, що, мовляв, українська горілка здала щодо якості. Прикро, розумієш. По-перше, адже вона завжди була на висоті, а по-друге, ми тут усім роздавали «Українську з перцем» — і народ ще просив. А тепер не знаєш, що й казати...

Ну, земляків я переконав у мій недавній до них візит, що горілка наша гіршою анітрохи не стала (звісно, не маю на увазі сурогати в комерційних кіосках), а й далі є одним із «предметів» експорту. Та ось як переконати інших людей там, далеко, які, власне, і є «об'єктами» цього самого експорту? Та, Бог з нею, з горілкою, це продукція особлива (а проте дає державі прибуток). Але де гарантія, що й інші наші товари не підлягають у сусідніх державах таким самим, з дозволу сказати, експертизам?

Немає такої гарантії. Мало того — є підтвердження з точністю до навпаки. Ті самі друзі подарували мені журнал для споживачів «Спрос», що його поширюють у Росії, а також у Білорусії, у нас в Україні та й майже в усьому СНД. Серед інших прочитав і матеріал про натуральні вина. В тому числі шампанські та ігристі. Розказано про результати випробування цим самим журналом якості таких вин, що їх випускають як у Росії, так і в колишніх її сестрах — нині незалежних державах. Так ось що довелося мені дізнатися про вина нашої сонячної землі (щоправда, досліджували лише шампанське, хоча, як відомо, вин в Україні, в тому числі й чудової якості, — не злічити). Кримське шампанське російські цінителі із «Спроса» ще поважають — дали високу оцінку. До речі, в Москві його продається небагато, коли не сказати зовсім мало. А ось одеському дісталося на повну котушку. В одному із зразків — напівсуху «Одеса», як сказано в журналі, «в аромате отмечен сильный непроходящий гнилостный тон», а про «Корону Російської імперії» прочитав — мало не поперхнувся. «Во вкусе преобладает навязчивый посторонний тон жженой резины. Реализации не подлежит». Як вирок. До речі, остання фраза — єдина така на всі 20 випробуваних зразків, серед яких — російські, грузинські, молдовські та українські вина.

Чи міг я, українець, не відчути образи за державу? Адже оцінки ці, м'яко кажучи, недостовірні. Зовсім недавно в нашій пресі повідомлялося, що шампанське «Корона Російської імперії» виробництва Одеського заводу шампанських вин 1995 року отримало бронзову медаль на міжнародній виставці «Ленекспо» в Санкт-Петербурзі (сама Росія, зазначте, оцінила). А ігристе «Одеса» нагороджене золотою (!) медаллю, вже цього року, на міжнародному конкурсі в Ялті.

Чи варто казати, що оцінюють продукцію на таких конкурсах не спеціалісти із журналу «Спрос», а суперпрофесіонали, і ніколи не оцінили б вони так високо щось таке з «навязчивым тоном жженой резины» (оце вже справді «з любов'ю» знайшли слова «спросовые» дегустатори).

Тоді даруйте: що це, коли не пряма дезінформація споживача плюс прагнення просто дискредитувати сильного конкурента? Адже продукцію Одеського заводу шампанських вин доставляють до Росії, зокрема до Москви, в чималих обсягах. І розкуповують добре, попри те, що поряд продають «Абрау-Дюрсо» та інші російські шампанські вина. Отож — не києм, то палицею?

З принципу вирішив я тепер їздити до Москви тільки з одеським шампанським (до речі, мій друг з Лейпцига значно раніше оцінив його достоїнства і за будь-якого зручного випадку просить передати «Золотого Дюка»). А заводу пропоную (також принципово) перейменувати «Корону Російської імперії», знайшовши гідний український аналог. А то імперії уже наче й нема, а звички, як бачимо, залишилися.

Ну, а коли серйозно, то вочевидь прагнення сусідньої держави всіма засобами захистити свій ринок. У «Голосі України» прочитав статтю народного депутата України Володимира Ткаченка, де він каже про невирішення Росією безмитного вивозу звідтіля товарів більш як 200 найменувань. Ось вам ще один приклад бажання утвердити «особливу цінність» своєї продукції. А якщо воно за цих умов накладається на вияви недобросовісної конкуренції, як у наведеному мною випадку, на спроби дискредитувати конкурента обманним шляхом, витіснити його з ринку, то результат, звісно, зумовлено наперед. Ми знову залишаємося «вічно другі».

Дивна річ: гудити нашу продукцію в зарубіжних засобах масової інформації можна — у них інші закони, що дають можливість і своє вихваляти, і про чуже (тобто наше) писати, як годиться. А чи можемо ми відповісти? У них — так. У себе — ні.

Чи не перестараємося ми таким чином, шановні народні обранці, в запалі боротьби за захист народу від пороків? Адже можемо з водою вихлюпнути й дитину. Бо не буває безвідносних правил, особливо в економіці. Даруйте, та чи не стаєте ви після таких заборон на рекламу мимоволі, хочу це підкреслити, лобістами економічних інтересів сусідніх країн? Таж вони тільки спасибі вам скажуть за такий «державний підхід».

Не закликаю діяти «на образ і подобу» сусідів. Точно знаю, що дехто з народних депутатів намагається проводити принципово іншу, аніж у Росії, політику в різних сферах. Та ради Бога! Проводьте... Але утверджуючи й відстоюючи інтереси своєї держави, робіть для неї краще, а не гірше.

Андрій НЕЧИПОРЕНКО,
журналіст.

Проблема

ОБЕРЕЖНО: ШАХТИ ЗАКРИВАЮТЬСЯ!

Коли закривалися вугільні шахти в Америці, на допомогу покликали... психологів, аби морально підтримати людей у стресовій ситуації, не дати відчути себе зайвими і нікому не потрібними.

Коли заговорили про закриття неперспективних шахт у Донбасі, їхні гірники піднялися на-гора і всілися на відполірованих гранітних брилах навпроти обласного «білого дому», вигукуючи лозунги, від яких західні світила психоаналізу відчули б свою повну професійну непридатність...

Зрештою, закриття шахт — річ не така вже й нова в регіоні, де конуси столітніх териконів то там, то тут нагадують про «діла давно минулих днів». Проте пілотний проект Світового банку й уряду України стосується не просто підприємств, які віджили своє. Мова — про діючі шахти, що на тисячу-другу працівників видобувають, м'яко кажучи, відро «чорного золота» за добу, собівартість якого і справді «золота».

Шахтоуправління імені газети «Правда» виробничого об'єднання «Донецьквугілля» одним із перших «принесли в жертву» процесові реструктуризації галузі.

Втім, усі запевнення керівників галузі, що процес обійдеться «малою кров'ю» і ніхто з людей не постраждає, на «Правді» сприйняли однозначно: виживають! Подальший перебіг подій у колективі, де зарплату видають із запізненням на три-чотири місяці, передбачити було неважко. Гірники оголосили страйк і стали в пікети, протестуючи проти закриття рідного підприємства. Про те, що наболіло, з кореспондентом газети говорили охоче, емоційно і відверто.

— Якщо закриють «Правду», половини Пролетарського району, вважай, нема. Усі селища навкруги годує шахта. Пенсіонерам не допоможе ніхто.

— Недавно спостерігаю: бабуся ледь ноги переставляє, а відро вугілля за собою тягне. До сліз жалко цих старих. Раніше паливо їм шахта завозила, а тепер його не вистачає. От і намагаються навколишні жителі вхопити хоч відерце. Охорона ганяє, але як людям бути, коли ні їсти зварити, ні обігрітися?

— Я тридцять п'ять років шахті віддав. А що маю? Пенсію, на яку не проживеш, і зарплату, яку не платять. Тепер і таку роботу хочуть забрати.

— Кажуть: ви погано працюєте, будемо вас закривати. Легко сказати — працюйте! А як, коли роба розірвана, чоботи драні, про рукавиці забудь. Техніка допотопна, нового нічого не дають. Кайло та лопата – ось і весь арсенал. Та ви забезпечте необхідним, дайте людям гроші — а тоді дивіться, перспективні ми чи неперспективні.

— Ходять чутки, що все це навмисне робиться. Людей порозганяють, шахту закриють, а тоді приїде якийсь бізнесмен, купить усе за безцінь —і знову вугілля видобуватиме...

Проте об'єктивні показники доводять: перспективи у шахти немає.

Згідно з даними геологічної розвідки, запасів палива вистачить іще на п'ять років, але пласти тут малопотужні й тонкі, ефективної технології розробки їх в Україні не існує. Шахта видобуває в кращому разі 400 тонн вугілля на добу. Збитки тільки за минулий рік становили 500 мільярдів карбованців.

Виконуючи наказ міністра вугільної промисловості, керівництво об'єднання з виробничого плану «Правду» виключило. Але спеціально створена компанія «Укрвуглереструктуризація» під своє крило її ще не взяла: очікується, що гроші на це прийдуть не раніше осені.

Тим часом, скоротивши за останні чотири місяці всі витрати, шахтоуправління заробило 86 мільярдів карбованців — щоправда, скоріше теоретично, бо сплачувати їх енергетики не поспішають. Названої суми якраз вистачило б видати зарплату за три місяці. Підвішені фактично між небом і землею, гірники розпочали страйк і виставили пікети перед будинками об'єднання «Донецьквугілля» і облдержадміністрації.

Розмова з генеральним директором об'єднання «Донецьквугілля» Олександром Хохотвою відбулася в перший же день акції.

— Проблеми працевлаштування практично не існує, — запевнив Олександр Іванович. — Ми готові знайти застосування всім без винятку робітничим професіям від «гроза» до прибиральниці: в об'єднанні більше дев'яти тисяч вільних робочих місць. Я був на шахті, пропонував людям різні варіанти. Проте вони не погоджуються і чекають, коли на місці шахти побудують ковбасний чи ще якийсь цех, де вони працюватимуть. Але це наївно – сподіватися, що швидко прийдуть гроші на майбутній цех, коли їх немає на сьогоднішню зарплату. Треба реально дивитися на речі.

Парадокс: є потужні лави, які простоюють через відсутність робочих місць. І є професіонали, які, залишившись без роботи, ладні скоріше перекваліфікуватися, аніж перейти на іншу шахту.

Втім, хто хотів, той давно розрахувався. Із нинішніх 1800 чоловік третина — пенсіонери, стільки ж жінок. Таких неохоче беруть відділи кадрів. Залишилися ті, хто на цих хуторах народився і виріс, хто вік звікував на одному підприємстві. Їм нелегко змиритися з думкою, що цього підприємства більше не існуватиме.

— З таким закриттям шахт ми не згодні, – категорично доводив співголова Донецького робітничого (страйкового) комітету, у недалекому минулому – гірничий майстер шахтоуправління «Правда» Юрій Макаров. — Пропонують піти на інші шахти, наприклад, на Калініна. Але «калінінці» ось поруч із нами на площі стоять, теж зарплати вимагають. У них становище не краще. Наша думка: держава повинна дбати про людей. А якщо ні, то нехай дадуть нам можливість працювати далі.

До речі, подібна можливість не виключена, підтвердив директор шахтоуправління Петро Хазан:

— Запаси на «Правді» можна було б допрацьовувати, але при певних показниках ефективності. Якщо ми даватимемо 600–650 тонн вугілля на добу, колектив зможе прогодувати себе. Так що, остаточна доля шахти — в руках самих шахтарів.

Чи використають вони цей шанс? Чи довго балансуватимуть на канаті, підвішеному над проваллям?

Мій емоційний співрозмовник, що стверджував, нібито закриття «Правди» — то смерть половині Пролетарського району Донецька, був не такий уже й далекий від істини. Навколо шахтоуправління, в якому колись було п'ять шахт, а тепер залишилися дві, розташовані селища й хутори, де проживає близько 40 тисяч чоловік. Довгі роки шахта була, без перебільшення, годувальницею цього краю: ремонтувала дахи і завозила паливо, готувала до навчального року школи і утримувала дитсадки, міняла труби і чистила дороги, організовувала дозвілля і допомагала в скрутну хвилину.

Нині більша частина з перерахованих добрих справ просто не під силу колективу, що залишився. Виробничі витрати становлять 30 процентів у собівартості вугілля. Але й місцева влада не може одразу перебрати на себе всю соціальну сферу вугільників, адже на їхньому балансі (чи баласті?) — 35 відсотків житла в Донецьку, 65 відсотків водо- й тепломереж, 45 відсотків — електромереж.

Згадані об'єкти вимагають у кращому разі поточного ремонту, в гіршому — капітальної реконструкції. Очевидно, ці витрати повинні бути передбачені в самому проекті закриття шахт.

Дискусії навколо проекту закриття ще тривають (крім згаданого шахтоуправління, в області ще дві шахти, які мають бути закриті в 1996 році, — «Красный Октябрь» і «Ремезовська»), проте спеціалістам уже тепер ясно, що левову частку витрат якраз і становитимуть так звані соціальні заходи. І якщо з «фізичним» закриттям більш-менш зрозуміло: обійдеться воно в 2,3–2,6 трильйона карбованців, — то скільки саме буде виділено на лікування «болючих місць» (і наскільки грунтовно відбуватиметься це лікування), поки що невідомо.

Як бути з людьми, що свого часу втратили на виробництві працездатність? Для них виплачуваний регрес — джерело існування, для шахти — непосильний тягар у 7 мільярдів карбованців щомісяця. А якщо не буде шахти? Хто завозитиме жителям селищ паливо за пільговою ціною («пільга» зараз обходиться «Правді» у 12 мільярдів карбованців на місяць)? Що робити із квартирною чергою на шахті з 800 чоловік, які жили надією не один рік? Зрештою, куди тепер прийти по допомогу колишньому гірникові в разі смерті рідної людини?

Перераховані проблеми не стояли перед жодною з країн, за досвідом у які немало попоїздили керівники сьогоднішніх реформ у вугільній галузі. Ось тільки як проведуть на заслужений відпочинок шахту-трудівницю: тицьнуть у руку розрахунок і з полегшенням викреслять назву із списків чи розпрощаються так, що через кілька років сюди звертатимуться по передовий досвід – досвід закриття?

Ліна КУЩ.

Донецьк.

Спад вуглевидобутку триває. Розкрадання видобутого також

Вугільна галузь й надалі залишається головним джерелом головного болю для уряду. Тож не дивно, що Павло Лазаренко роботу на посаді Прем'єр-міністра розпочав відвіданням Луганської області. Тоді ж за дорученням глави уряду було створено комісію, яка мала проаналізувати стан вугільної галузі в Луганській області. Очолив її віце-прем'єр-міністр Василь Євтухов. Днями комісія закінчила роботу, тож до результатів аналізу ми ще звернемося, а поки що поглянемо, як працювала галузь в цілому.

Попри всі плани щодо припинення зниження обсягів видобутку вугілля, цього так і не сталося: у 1995 році видобуто 83,6 мільйона тонн вугілля, що на 10,8 мільйона тонн (11,5%) менше від рівня 1994 року. А з 23 виробничих об'єднань та 17 самостійних шахт лише 4 об'єднання та 5 шахт виконали річні завдання. Як наслідок — торік обсяги імпорту вугілля сягнули 16,3 мільйона тонн. І ситуація погіршується. Серед причин, що призвели до цього, називають зниження капіталовкладень у будівництво та реконструкцію шахтного фонду, невчасна сплата споживачами за відвантажене вугілля, невідповідність темпів підвищення цін на вугільну продукцію та необхідні матеріали й обладнання, що її споживає галузь, систематичні затримки зарплати тощо.

Дати поштовх ринковим перетворенням у галузі покликаний Указ Президента «Про структурну перебудову вугільної промисловості», спрямований на створення конкурентного середовища та підвищення ефективності галузі. А це, зокрема, передбачає створення на базі наявних об'єднань і підприємств вугільної промисловості державних акціонерних та холдингових компаній з виробництва та збуту вугільної продукції, зміну системи ціноутворення із запровадженням рентних платежів, реструктуризацію шахтного фонду із виведенням з експлуатації збиткових шахт та розрізів. Уже сьогодні зупинено роботу 15 шахт, 1 демонтують. Очікується, що з 1 вересня нинішнього року таки розпочнеться закриття 38 нерентабельних шахт, про що говорять уже кілька років. З цією метою уже створено державну компанію «Укрвуглереструктуризація», яка провадитиме весь комплекс робіт, пов'язаний із закриттям шахт, соціальний захист та працевлаштування вивільнюваних робітників також. Тож, як бачимо, щось таки робиться. Цілком можливо, нам вдасться втілити плани, за якими України має самостійно забезпечувати себе вугіллям. Зокрема, з цією метою плановано надавати кошти на будівництво шахт, оснащення їх новим устаткуванням. До речі, днями постановою Кабміну та Нацбанку затверджено типовий договір гарантії щодо надання кредитної підтримки підприємствам вуглепрому. Уряд надав Міненерго бюджетну позичку в розмірі 6 трильйонів карбованців, яку має бути використано на закупівлю вугілля.

Проте, як показала перевірка вугільних підприємств у Луганській області, про яку згадували на початку, крім перелічених, є проблеми й іншої категорії. Віце-прем'єр-міністр Василь Євтухов в інтерв'ю кореспондентові Укрінформу назвав їх «вірусом заплення совісті». Зокрема, він навів такий приклад: директор шахти «Перемога» Попов «потяг» на своєму підприємстві вуглевидобувний комплекс вартістю у три трильйони карбованців і продав його іншій шахті. Які тут можуть бути коментарі? Або чому не виплачують зарплату шахтарям? Під прикриттям неплатежів гроші за відвантажене вугілля «крутяться» в інших структурах, наприклад, ними оплачуються тонни кави, одягу, напоїв тощо, як це було на одній з перевірених шахт. Чи, скажімо, у «Лисичанськвугіллі» вирішили збудувати для шахтарів 80 будинків. За кожен треба було віддати 160 тонн вугілля. 41 будинок здано, але на балансі шахти жодного з них немає. Обчисливши вартість одного квадратного метра житла, з'ясували, що вона становить 900 мільйонів карбованців, а за даними адміністрації об'єднання — 40 мільйонів. Втрати гірників становили 600 тисяч доларів. То звідки візьмуться гроші для виплати зарплати, якщо, за словами Василя Євтухова, в результаті перевірки уже порушено 17 кримінальних справ і ще стільки ж може бути порушено після остаточної перевірки фактів?

Сергій ЛАВРЕНЮК.

Календар «ГУ»

КРОВ ДАРМА НЕ ПРОЛИВАЄТЬСЯ

70 років тому від руки вбивці загинув Симон Петлюра, український соціал-демократ, борець за незалежність нашої Вітчизни

Ми, українці, не завжди вчасно оцінюємо своїх діячів. Здебільшого українську еліту швидше розпізнають і оцінюють збоку.

Саме така доля судилася і Симону Петлюрі: ще до бурхливого 1917-го, коли піднятий солдатами-українцями Волинського полку в Петрограді синьо-жовтий прапор покликав до життя наше національне відродження на власних етнічних землях, авторитетний російський академік Федір Корш написав: «Українці самі не знають, кого мають серед себе. Вони гадають, що Петлюра — видатний редактор, патріот, громадський діяч тощо. Це все правда, але не вся правда. Петлюра – безмежно вищий за те, що про нього кажуть. Він — із породи вождів, людина з того тіста, що колись у старовину закладали династії, а в наш демократичний час стають національними героями. Живе він у несприятливих умовах і не може виявити себе. Та хто знає, чи не зміниться все навкруги нас? А коли зміниться, буде він вождем народу українського. Така його доля...»

І ці пророчі слова російського академіка почали справджуватися навесні 1917 року, коли І Український військовий з'їзд, що зібрав українців-вояків з російсько-німецького фронту, проголосив створення Українського Генерального Військового комітету на чолі з Симоном Петлюрою. Саме на нього передусім було покладено обов'язок негайно приступити до формування українського національного війська, яке тільки й могло відстоювати право нашого народу на вільне життя.

Зорганізованість нашого національного воїнства засвідчила свою силу вже з перших кроків діяльності Українського Генерального Військового комітету, зокрема в червні 1917 року, коли величезна маніфестація солдатів-українців гарнізону Петрограда без зброї — лише з синьо-жовтими прапорами — змусила Тимчасовий уряд негайно відрядити своїх трьох міністрів до Києва на переговори з Центральною Радою про надання автономії Україні. І ці паростки української державності й надалі плекалися національно свідомими вояками, хоча були в них не тільки радісні дні і перемоги, а й сум і невдачі.

Усунутий від створення українського національного війська, його перший керівник і організатор не втрачає сподівання на відродження нашим народом власної боєздатної армії. За таких обставин Симон Петлюра формує Слобідський Кіш червоних і чорних гайдамаків, що відзначився у справі захисту УНР наприкінці 1917 — на початку 1918 років. Це військове формування справді виявилося найбоєздатнішим у законної української влади, тому що Петлюра добирав туди вояків, у грудях яких горів святий вогонь любові до рідної землі, котрі, попри всілякі труднощі, невдачі й злигодні, твердо і з глибокою вірою виконували свій обов'язок перед Батьківщиною, в нагороду сподіваючись тільки одного — Великої, Вільної, Самостійної України.

В ім'я цього Петлюра різко виступає проти проросійського курсу гетьмана Скоропадського, котрий з допомогою німецьких багнетів приходить до влади, за що організатора і провідника українського воїнства кидають до в'язниці. Після звільнення він бере участь у повстанні проти режиму Скоропадського, котрий проголосив федерацію з білогвардійською Росією.

Саме під командуванням Головного Отамана військ відродженої Української Народної Республіки Симона Петлюри було ліквідовано режим гетьмана, а через кілька місяців на нього покладається — і вже до кінця життя — найвищий перед народом обов'язок: провідник національно свідомого українства в ці найважчі для нашого народу часи стає Головою Директорії Української Народної Республіки, повноваження якої були підтверджені конституційно на Трудовому конгресі України в січні 1919 року.

З того часу майже протягом двох років Симон Петлюра спрямовує всі свої зусилля на підтримання української державності, утвердження якої не збиралися допустити ні російські більшовики, ні поборники «единой и неделимой России» з табору Денікіна та Врангеля. Не можна було сподіватись і на щиру підтримку Польщі, яка, скориставшись важким становищем УНР, нав'язала їй несправедливий Варшавський договір у квітні 1920 року. Не вважали за потрібне допомогти молодій державі і країни Антанти. Це саме так званий демократичний Захід тоді зірвав поставки медикаментів для армії УНР, що буквально падала з ніг від тифу та інших пошестей. Але й у цих умовах тривала боротьба за власну державу.

Відомий отаман українських повстанців Ангел /Василь Шкодин/, що намагався усамітнитися від державної влади, вносячи стихію у військову організацію УНР, змушений був у квітні 1920 року визнати, що хлібороби-землевласники «підуть тільки за гаслом «Петлюрівщини» й тільки за Отаманом Петлюрою, й по першому його призиву дадуть Отаманові своїх синів на захист Батьківщини. Цей вождь підтримується в селах головним чином сільськими учителями й сільською «інтелігенцією», незважаючи на сурові міри большовиків. Не вистачає лише організації й тої іскри, котра в один час і в один момент може об'єднати усю Україну в міцну організацію, котрої багнети будуть направлені проти усяких чужинців. Тільки один Головний Отаман, ім'я котрого вже давно стало святим символом для селян, може бути цією іскрою, що зажже Україну».

На жаль, розрізненість українців, велика сила ворога, байдужість Заходу до державницької долі одного з найбільших європейських народів призвели до того, що уряд УНР на чолі з Петлюрою опинився в екзилі. Але й там Голова Директорії, Головний Отаман військ УНР продовжує боротися за визволення України. Тогочасні свідчення з України на Захід, що десятки років переховувалися в таємних архівах, однозначно стверджують: ім'я Петлюри, котрий перебував в еміграції, залишалося символом для патріотів України, що не мирилися з втратою власної державності й переконані були в тому, що «в своїй хаті своя правда, і сила, і воля».

І боротьба за таке майбутнє пов'язується насамперед з іменем Симона Петлюри, на що чітко вказують архівні документи: «По всій Україні, де ви не підете, де ви не забалакаєте, всюди ви чуєте ім'я Петлюри. В ріжних фарбах розписують його: як людину, біля котрої і до котрої тягнеться спокутана думка за прошле всього населення України. З ім'ям Петлюри зв'язано все те, що чекає людей гарного в житті. По міркуванням селян і взагалі всього громадянства, лише Петлюра дасть спокій, який і раніш цього хтів, але ми його не розуміли, бо більшовики нас вдурили, а ми їм вірили /так каже громадянство України/, і чим надалі на схід або ближче до московського кордону, тим більше ім'я Петлюри любіше і дорожче. Про це єсть свідки – ті повстання, які зв'язані лише з ім'ям Петлюри. Проти цього імені ведеться шалена агітація, яка протягом чотирьох років не лишає його в покої навіть тоді, коли Уряду, оглавлюваному Петлюрою, нема на терені України. По заяві відповідних большовицьких діячів можна судити, як дивляться большовики на Петлюру і його уряд. Вони кажуть: «Если бы нам удалось уничтожить Петлюру и окружающую его публику, мы бы были за себя спокойны. Ликвидировав Петлюру, мы моментально справились бы с Польшей и Румынией и добрались бы туда, куда мы вообще стремимся, а через этого Петлюру, через которого на Украине развился бандитизм /називають так повстання/ и за которым тянут руку проклятые хахлы, мы ничего не можем дальше делать».

Так, авторитет Симона Петлюри навіть у той час, коли він опинився поза межами рідної землі, був надзвичайно високий серед українців. Навесні 1921 року на терені Волині та Поділля почали творитися повстанські відділи. Люди звернулися саме до Симона Петлюри, закликаючи його очолити визвольний похід в Україну:

«Ми ждемо Твого руху, Твого слова, керівництва Твого, Твоєї помочі, Головний Отамане наш, Голово рідної справи нашої — дай свою руку, дай гасло — всі ми клянемося, що до одного, як один, підемо на останній опертий бій з ворогом, бо вже стало так, що або волю добути, або дома не бути. «Україна або смерть» — ось гасло на прапорах наших!

Батьку наш! Спини болі і муки України. Досить вже нам отих жертв, грабежу і каламутства та брехні більшовицької.

Тобі одному віримо, від Тебе ждемо помочі і порятунку. Не маємо ми на роботу цю ні коштів, ні зброї, ні технічних засобів. Єсть одна жива сила, яку Тобі пропонуємо».

І хоча похід в Україну не вдався, Симон Петлюра, одержавши від рідного народу прапор боротьби за його визволення, продовжував її вести в еміграції. А Москва, звичайно, не могла допустити, щоб навіть із чужини лунало слово Провідника до власного народу. Постійно таврувючи його ім'я, звалюючи на нього свої злочини проти українського народу, вона вирішила знищити законного главу уряду УНР руками тих, кого Петлюра постійно захищав під час воєнного лихоліття, у кривавих громадянської війни, — євреїв. І серед цього багатостраждального народу знайшовся провокатор та іуда, котрий, застріливши 25 травня 1926 року на паризькій вулиці Голову Директорії і Головного Отамана військ УНР, вкрив своє ім'я — Самуїл Шварцбард — вічною ганьбою.

У тому числі й ганьбою серед чесних євреїв, котрі схилялися перед пам'яттю вождя української нації не тільки після його трагічної смерті, а й за життя шанували його подвижництво в обороні їхньої нації. І не хто інший, як равин Гутман, на зустрічі делегації єврейства України з Петлюрою 17 липня 1919 року, звертався до Голови Директорії та Головного Отамана військ УНР з такими ось словами: «Релігійні звичаї вимагають, що коли бачать голову народу, то говорять молитву: благословен той, хто відділив від своєї части чоловікові. За часів царизму у нього такого випадку не було, він не зміг би висловити таку молитву владі, опоганившій частину божества в собі єврейськими погромами. У більшовиків він теж не міг висловити цю молитву, понеже вони цілком опоганили божество. Тепер він висловлює молитву з легким серцем, бо зміст і склад уряду намічається демократичним, при котрім єврейському народові буде легко жити. Найкращим доказом цього є те, що Україна являється першою країною, в котрій є єврейський міністр».

А вбивство Петлюри більшовицька влада інспірувала, як знаємо, нібито за його провини в організації єврейських погромів, списавши на нього не тільки злочини стихійної отаманії, денікінських, польських військ, а також і свої.

Але правда все одно розсіє брехню і наклепи на світлу пам'ять про великого сина України.

Володимир СЕРГІЙЧУК,
доктор історичних наук.

Республіканці не розколюються, а пропонують альтернативу

(Початок на 1-й стор.).

18 червня ц. р. вищезгадані народні депутати України, члени УРП, провели прес-конференцію, на якій обгрунтували свій вихід з групи «Державність» і розповіли про ситуацію в партії.

Зокрема, нинішній голова УРП Богдан Ярошинський підкреслив, що їхній вихід з депутатської групи продиктований насамперед бажанням «чіткіше і послідовніше вести лінію партії, яка відображена в рішеннях з'їздів і Великої ради». На його думку, дворічний досвід роботи в парламенті довів принципову відмінність позиції керівництва депутатської групи від програмових засад УРП. Зокрема тих, які стосуються виходу України з соціально-економічної кризи.

А почесний голова УРП Левко Лук'яненко підкреслив: «Наша мета — реалізувати рішення Ради партії, що ми не могли зробити, перебуваючи під дахом «Державності». Керівництво «Державності» обстоює однозначно пропрезидентську лінію, тоді як УРП ще два роки тому проголосила перехід в опозицію до двох гілок влади — виконавчої і законодавчої. Ми хочемо бути не під чиїмось дахом, а поряд. Окрім того, настає час, коли потрібно буде дати відповідь на запитання: «Хто і чому довів Україну до такого тяжкого соціально-економічного стану?»

Відповідаючи на запитання щодо подальшої долі «Державності», республіканці зауважили, що вони не прагнуть її розвалити. Бо в протилежному разі із групи вийшло б значно більше членів партії. Водночас УРП прагнутиме створити у Верховній Раді власну фракцію і в зв'язку з цим веде переговори з представниками інших політичних сил, близьких за ідейними переконаннями і програмними засадами.

Окрім того, як зауважив Володимир Чемерис, триває структуризація Верховної Ради. Він навів як приклад прагнення створити в парламенті фракцію Народно-демократичної партії.

Оцінюючи внутріпартійну ситуацію, лідери республіканців наголосили, що розколу в партії не буде. Навпаки, дискусія, що розгорнулася на Великій раді, дасть можливість викристалізувати позицію і виробити спільні підходи до наявних проблем в українському суспільстві.

На думку республіканців, соціально-економічний курс Президента веде до поглиблення кризи в Україні, що може мати негативні політичні наслідки. Як приклад вони навели 26 угод, підписаних міністрами оборони України і Росії, угоди про транзит і ціни на нафту й газ, що дозволяє, на їхню думку, частині валютних коштів осідати в кишенях державних чиновників, оскільки ціна за транзит істотно менша від світової.

Водночас, схоже, Українська Республіканська партія розпочала свою чергову передвиборчу кампанію. Бо, як наголосив Левко Лук'яненко, «в найближчий до виборів час соціально-економічна ситуація не зміниться, і народ шукатиме альтернативи. А нинішня угодовська політика частини національно-демократичного політичного спектра своєю сліпою підтримкою курсу нинішнього Президента штовхає людей в обійми лівих».

Володимир КОРОЛЮК.

«Палл» гальмує підступну бацилу

Ці ЧУДОДІЙНІ міні-заслони нам конче необхідні. Їх використовує весь цивілізований світ. Сьогодні й українські медики зробили перші кроки у запровадженні фільтрів.

Науковий семінар, який нещодавно провела американська корпорація «Палл Біомедікал» у конференц-залі центрального госпіталю СБУ, було присвячено застосуванню фільтраційних методів у сучасній медицині.

Як повідомив присутніх директор європейського відділу корпорації Ентоні Річард Гатланд, «Палл» — це сукупність численних фірм-філіалів, що розкидані по всій земній кулі. Заснував корпорацію Девід Палл з Нью-Йорка, де і знаходиться її штаб-квартира. Центральний офіс фірми в Європі — у Портсмуті (Великобританія).

Основне завдання корпорації — виробництво фільтрів для захисту людини та навколишнього середовища від негативних факторів. Фільтри потрібні для очищення рідин. Їх взято на озброєння аероіндустрією та іншими галузями. Однак майже половина продукції «Палл» надходить у медицину.

В Україні фільтри застосовуються з 1992 року, коли їх вперше випробував професор Анатолій Трещинський, головний анестезіолог-реаніматолог Міністерства охорони здоров'я. Окрім нього серед вітчизняних лікарів, які обстоюють використання фільтрів, керівник центру хірургії печінки та підшлункової залози, завідуючий кафедрою хірургії Київського медуніверситету професор Володимир Земсков та представник фірми «Палл» в Україні кандидат медичних наук Петро Коваль.

На семінарі наші та зарубіжні фахівці обговорювали переваги методів фільтрації, накреслювали перспективи співпраці. А тим, хто не знайомий із спеціальною термінологією, але занепокоєний станом свого здоров'я, не завадить дізнатися про фільтри-рятівники.

Петро Коваль, з яким бесідувала у перерві, пояснив, що фільтри мають оберігати людину під час лікування від небажаних явищ.

Взяти хоча б тривіальне переливання крові. По суті, це — пересадка чужих тканин. Разом з еритроцитами, тромбоцитами, плазмою в організм хворого проникають і лейкоцити. Виявляється, у більшості випадків ці останні шкідливі, оскільки містять антигени. Серед неприємних наслідків такого втручання — алергія, запалення легенів, порушення функцій дихання. До того, лейкоцити можуть нести із собою віруси, наприклад гепатиту.

Якщо онкохворому в ході операції перелито чужу кров, є імовірність збільшення кількості метастазів.

Лейкоцити порушують імунні процеси. Саме тут слід зайвий раз нагадати, що у нас, хто тією чи іншою мірою потерпів від Чорнобиля, імунітет й без того придушений. А коли є пухлина, інфекція чи травма, самозахист організму від проникнення чужих лейкоцитів зменшується ще і ще. Таким чином, щоб не ставити бар'єрів небажаним мікрочасткам, не минути тривожних рецидивів.

Актуальні для України й нові методи отримання крові без домішок. На київські лікувальні заклади припадає два сепаратори для очищення крові. Ці апарати коштують 150 тисяч доларів кожний, тож не всі лікарні можуть собі їх дозволити. Та й ступінь рафінування крові вони забезпечують не такий високий, як фільтри.

Існують й інші аспекти медичного обслуговування, де без фільтрів не обійтися. Під час внутрішньовенного переливання хворий може заразитися від розчинів, гумки, випадкових мікрочасток, бактерій. Фільтри запобігають інфекційним ускладненням, що можливі у результаті анестезії.

У Києві споруджується центр пересадки кісткового мозку, тож фільтри незабаром будуть у нагоді й там.

А поки що вони були надані для апробації дитячому гематологічному та радіологічному центрам. Нині лікарі можуть на практиці оцінити усі плюси продукції «Палл».

Найголовніша перевага фільтрів, на думку фахівців, — економічність. До прикладу, фільтри для розчинів функціонують без заміни чотири доби. А потім перетворюються на вуглекислий газ та шматочок скла.

Чи дорогі вони? На перший погляд — так. Лейкоцитарний фільтр, наприклад, коштує 25—30 доларів. Однак, якщо виготовляти кров на сепараторі, лікування буде дорожче удвічі.

Фільтри окупають себе, хоча це не одразу помітно. Вони подовжують життя при лейкозах у 3—3,5 раза. Дозволяють використовувати менше крові, антибіотиків. Завдяки фільтрам хворі захищені від зайвих ускладнень і не так довго перебувають на лікарняному ліжку.

Врешті-решт, фільтри захищають і пацієнта, і медперсонал, і середовище. Залишається лише чекати, коли фільтрація стане у наших лікарнях звичною та поширеною. Адже це, можливо, додасть нам надії на триваліше і менш клопітке життя.

Ольга КЛЕЙМЕНОВА.

Київ.

P. S. Коли матеріал був готовий до друку, стало відомо, що фірма «Палл» подарувала 1000 фільтрів Центру охорони материнства і дитинства. І ще. Фірма запросила двох співробітників Інституту гематології та переливання крові до Оксфордського центру для безкоштовного набуття знань про застосування фільтрів.

Отже, партнери добре знають, як пропонувати свою продукцію. Потрібну, це безперечно. Але що скажуть наші виробники? Невже їм подібні завдання не під силу?

На фото Олександра КЛИМЕНКА: учасники семінару.

Спорт

Розгром на «Уемблі»

Футбол. Чемпіонат Європи. Фінальна частина. Група А. Бірмінгем. **Шотландія—Швейцарія. 1:0.** Маккойст, 37.

Лондон. **Нідерланди—Англія. 1:4.** 0:1 Ширер, 23, з пенальті, 0:2 Шерінгем, 50, 0:3 Ширер, 56, 0:4 Шерінгем, 61, 1:4 Клюйверт, 77.

Англія	2	1	0	7-2	7
Нідерланди	1	1	1	3-4	4
Шотландія	1	1	1	1-2	4
Швейцарія	0	1	2	1-4	1

Це було щось подібне до блискучих перемог англійського королівського флоту за часів Британії володарки морів. Більшого приниження, якого зазнала на стадіоні «Уемблі» в Лондоні іменита збірна Нідерландів, щось і не пригадується за останні десятиріччя її видатної біографії.

Господарі цього разу продемонстрували іскрометний атакуючий футбол. Знову, як і в попередніх поєдинках, душею збірної Англії був Пол Гаскойн, якого деякі «розумники» пропонували списати в тираж. Цього разу «Газа», як називають чудового форварда партнери і вболівальники, гола не забив, але був відмінним асистентом і організатором комбінацій.

З усього видно, що господарі турніру мають добру функціональну підготовку. І хоча їхній наставник Террі Венейблс запланував входження команди на пік форми так, щоб він припаде саме на вирішальні поєдинки.

І все ж янгол-хранитель подбав про «оранжевих», доля яких висіла на волосинці аж до 77-ї хвилини зустрічі. Надихнув він юного форварда Патріка Клюйверта, котрий забив гол, що вивів Нідерланди до чвертьфіналу. Коли б не зробив він цього, путівка на наступний етап дісталася шотландцям, які виграли у швейцарців.

Помста: французький варіант

Група В. Ньюкасл. **Франція—Болгарія. 3:1.** 1:0 Блан, 21, 2:0 Пенєв, 65, у власні ворота, 2:1 Стоїчков, 73, 3:1 Локо, 90.

Лідс. **Румунія—Іспанія. 1:2.** 0:1 Манхарін, 12, 1:1 Радучою, 29, 1:2 Амор, 82.

Франція	2	1	0	5-2	7
Іспанія	1	2	0	4-3	5
Болгарія	1	1	1	3-4	4
Румунія	0	0	3	1-4	0

Прихильники футболу, мабуть, добре пам'ятають, як болгарська збірна виграла завершальний відбірковий матч чемпіонату світу-94 у французів у Парижі і завдяки цьому поїхала до США. А гравці збірної Франції перетворилися на телеглядачів. Як бачимо, французи таки дочекалися миті помсти. Вона, як на мене, була цілком справедлива. Адже підопічні тренера Еме Жаке у красивому стилі переграли збірну Болгарії, очолювану Христом Стоічковим.

Шкода, але великий форвард вочевидь перебуває не в найкращій формі, як і більшість його постарілих партнерів.

Переможцями з дуже складного становища вийшли футболісти Іспанії, котрі, виявивши і бійцівські якості, і майстерність, здолали команду Румунії, яка вже не підлягала реанімації, але, схоже, гідності не втрачає ніколи. Матч був бойовий і видовищний.

Отже, у першій серії чвертьфіналів 22 червня зустрінуться: Франція—Нідерланди (Ліверпуль), Іспанія—Англія (Лондон).

Черговий скандал виник у збірній Росії, з якої головний тренер Олег Романцев вигнав нападаючого Сергія Кир'якова. Той уже встиг прибути до Німеччини, де виступає за клуб «Карлсруе», і, не добираючи висловів, усе сказав місцевим журналістам про наставника російської команди. Що ж, Романцеву треба шукати вагомі виправдання стосовно провалу його команди на берегах туманного Альбіону. А самі футболісти Росії, схоже, не дуже переживають невдачі. Англійська преса не без іронії розповіла, як росіяни наступного дня після розгрому від німців замість тренування провели екскурсію ... крамницями.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Канікули будуть короткими

Чемпіони України, футболісти київського «Динамо» третього липня вирушають у Швецію, де проведуть підготовчий збір, а також зіграють чотири матчі з командами першого і другого дивізіонів. До цієї поїздки готується 25 чоловік, однак, як повідомила прес-служба АТ ФК «Динамо» (Київ), у кількісному складі можливі зміни.

Динамівці повертаються додому за три дні до початку чемпіонату України, який стартує 20 липня. А ось про те, з ким їм доведеться грати в перших матчах попереднього етапу Ліги чемпіонів, київські футболісти дізнаються під час перебування в Швеції. Жеребкування, як відомо, відбудеться 6 липня. Суперника «Динамо» буде вибрано з восьми команд: «Брюгге» (Бельгія), АЕК (Греція), «Аланія» (Росія), «Фенербахче» (Туреччина), «Бронбю» (Данія), «Рапід» (Австрія), «Гетеборг» (Швеція), «Грассхоперс» (Швейцарія).

***

Теніс. У нашій країні триває серія турнірів «Сателіт». Після київського етапу учасники змагалися в Донецьку. Як і в столиці України, перемогу святкував італійський спортсмен Габріо Кастрікелла. Він переміг німця Марка Йохіма — 6:3, 6:4. З шести українських спортсменів порадував лише донеччанин Денис Якименко. Перемігши сильного росіянина Андрія Столяровського — 6:3, 3:6, 6:2 та австралійця Гранта Сілкока — 6:4, 6:2, Денис уперше в своїй кар'єрі вийшов до чвертьфіналу турніру такого рангу. Не дивлячись на поразку там від італійця Франческо Чіни — 1:6, 3:6, дві перемоги Якименка дозволяють йому виступити у Києві в турнірі «Мастерс», який завершить серію «Сателітів». А в ці дні тенісистів приймає Харків.

Пікантне інтерв'ю

Жінка за викликом

Вона підійшла до машини на автобусній зупинці, куди я підвозив голову нашого гаражного кооперативу:

— Не підкинете до Корятовича?

Мені було саме в той бік. Розговорилися. З'ясувалося, що нещодавно купила в цьому мікрорайоні двокімнатну квартиру і тепер ремонтує її.

— **Скільки ж дали за неї?** — поцікавився, щоб не мовчати.

— 10 тисяч.

— **Невже залишив хтось у спадок?**

— Заробила... У ліжку...

Блакитні очі випромінювали сум. Що ж підштовхнуло до цієї професії? Адже за плечима — дві вищі освіти, робота в держустанові. Батьки — інтелігенти, підростає молодша сестра. З'ясувалося, до в'язниці потрапив чоловік, залишивши молодій дружині безліч боргів. Треба було повертати. Зарплати з основної роботи вже бракувало на найпотрібніше. Пристала на пропозицію одного з приятелів чоловіка.

— У тебе ж це чудово виходить, чому б не скористатися дарованим природою? — не погамовувався партнер. І познайомив з майбутніми клієнтами. Так поступово вибудовувалася мережа, чоловіки передавали її телефон один одному, зростала популярність.

— Хто хоч раз навідався до мене, обов'язково повертався, — з неприхованим задоволенням констатувала співрозмовниця. — Чому? Я не вульгарна, вмію підтримати інтелектуальну розмову, крім мазохізму, виконую будь-яку забаганку клієнта. Не цураюся групових інтимних стосунків. Одного разу в сауні обслуговувала одразу вісім чоловіків. Але краще, коли партнерів двоє: і їм приємніше — більше гострих відчуттів, а мені вигідніше — за годину подвійний заробіток.

— **Скільки ж коштують ваші «послуги»?**

— Від 50 до 100 доларів за годину — залежно від клієнта. Дехто дає й більше.

— **А чи знайоме вам справжнє почуття?**

Замислюється.

— Гадаю, що так. Мало того, можу кохати одразу кількох. От і тепер у мене особливі почуття до трьох молодих людей — приваблює в них не лише аполлонівське тіло, а й інтелігентність, почуття гумору, націленість на добротне життя, оптимізм.

— **А з них теж берете гроші?**

— Неодмінно. Це — принцип. Мені платить навіть сутенер, щоправда, дещо менше, ніж інші. Хоча є окремі друзі, з якими можу у вихідні чи свята виїхати на природу. З них, бува, не беру нічого. До речі, найбільш «розвантажені» дні — святкові. Тоді чоловіки, як правило, віддають перевагу алкогольним напоям, і їм не до жінок.

— **Батьки й сестра знають про вашу професію?**

— Здогадуються. Але про це в сім'ї ніхто не говорить. Адже другою причиною, що штовхнула мене на панель, були часті конфлікти між батьком та мамою, які гнітили мене, і я прагнула якнайшвидше виборсатися з цього постійно ворогуючого «табору», бути незалежною і вільною.

— **А чи хотіли б, щоб вашою стежкою пішла молодша сестра?**

— Ні. Я забезпечую її всім необхідним , щоб у неї не було потреби заробляти гроші проституцією. Мені боляче дивитися на неповнолітніх дівчаток, які віддають себе за кілька доларів. До речі, у такий спосіб підробляють нині й симпатичні довгоногі красуні, що вдень сумлінно відсиджують у солідних державних установах, банках тощо. З окремими доводилося навіть разом «працювати». Але до професіоналів їм далеко, а до путан екстра-класу, якими вважаю «жінок за викликом», — і поготів. Між іншим, я майже не відвідую бари та ресторани, інші злачні місця. Не зловживаю алкоголем, байдужа до наркотиків.

— **А захворіти, припустимо, на СНІД не боязко?**

— Я завжди користуюся презервативами.

У мене було ще чимало запитань. Проте білява красуня поспішала...

Микола ГОРВАТ.

Ужгород.

Будинок у Ялті? Будь ласка

Фірма «Крим-Рієлті» — одна з найпопулярніших на півострові серед тих, які надають мешканцям і гостям послуги щодо купівлі-продажу нерухомості.

Керує фірмою Володимир Любомиров, який володіє всіма премудростями ринку нерухомості. Всі його підопічні мають вищу економічну або юридичну освіту.

Тому й тягнуться сюди люди, зацікавлені продати або купити нерухомість. Тим більше, що всі консультації тут — безкоштовні. І лише при оформленні угоди клієнт платить суму в українських карбованцях, що еквівалентна 500 доларам США.

— **І як ваші успіхи?** — запитую агента фірми Сергія Сидорова.

— В принципі, непогані. Однак чітко простежується закономірність: бажаючих продати житло набагато більше, ніж тих, хто хотів би придбати будинок чи квартиру. Частина людей від'їздить на постійне місце проживання до Ізраїлю і, звичайно, хоче позбутися нерухомості в Криму, — говорить С. Сидоров. — Інша частина, особливо це стосується військовослужбовців, звільнившись в запас, переїздить до Росії до родичів. У розпорядженні фірми досить велика картотека осіб, бажаючих продати чи купити житло. Сюди внесено всі необхідні дані: яка квартира чи будинок продається, район, стан житла, наявність телефону тощо.

— **За яку суму сьогодні можна придбати житло?**

— Це залежить від багатьох факторів, — відповідає клієнт фірми Володимир Сидоров, до речі, не родич С. Сидорова. — У Сімферополі і Севастополі, скажімо, однокімнатна квартира коштує 6—8 тисяч доларів, двокімнатна квартира — 8—12 тисяч, трикімнатна — 10—20 тисяч доларів, будинок — від 15 до 70 тисяч доларів, а бува й більше. В приморських містах ціни вищі приблизно в півтора раза, у Ялті — навіть вдвічі. Бажаючий придбати житло в «перлині Криму» має викласти за однокімнатну квартиру 13—15 тисяч доларів, двокімнатну — 15—22, трикімнатну — 20—40. Гарний будинок в Ялті може коштувати клієнтові 100—150 тисяч доларів. А якщо особняк на березі моря, то тут ціни просто непередбачувані.

Олександр ПІЛАТ.

Крим.

Рівність для гаманців

Пільги без грошей — не пільги

ЩОБ ХОЧ ЯКОСЬ викрутитися з пальним, запчастинами, плату за проїзд треба було підвищувати вдвоє, — так у «Житомиравтотрансі» втішили тих, хто був невдоволений недавнім підвищенням вартості квитків на приміські автобуси.

Пасажирів, які за законом мають право їздити безкоштовно, керівництво автопідприємства № 11827 приголомшило своїм рішенням: таку пільгу автобусники визнають лише за інвалідами першої групи. Хоча інші пенсіонери теоретично теж можуть їздити безоплатно. Спершу їм залишили окремі рейси, часто незручні за часом. Потім пільговиків вирішили безоплатно перевозити тільки в понеділок та середу. Але «доживши до понеділка», пасажири переконалися, що він виявився чорним не тільки для ветеранів, а й для тих, хто мав їхати за власні кошти, бо надто багато рейсів просто відмінили.

Директор автопідприємства № 11827 Юрій Дорогов наводить вагомий аргумент: облдержадміністрація заборгувала 30 мільярдів карбованців відшкодування за безоплатне перевезення пасажирів, а в обласному бюджеті вітер свище...

З формальної точки зору автобусників можна приперти до стінки юридичними нормами і примусити виконувати пункти законів про безоплатне перевезення пільговиків. Заковика тільки в тому, що дуже скоро після цього вони нікого не будуть перевозити — фінансовими нулями двигуна не заведеш. А тим часом на приміському транспорті є навіть такі маршрути, де буквально лічені пасажири не мають прав на пільги. Чимало проблем і з дачними маршрутами, на яких більш як 40 відсотків пасажирів — пільговики.

Якщо в минулому намагання позбавити пільговиків їхніх прав призводило до масових зібрань обурених пенсіонерів, то цього разу протестували всього з десяток власників городніх ділянок. Пенсіонери зрозуміли, що закони без належної матеріальної бази — це одне, а життя з його «непопулярними рішеннями» — друге.

Олексій КАВУН.

Житомир.

Відсіч — їхнє ремесло

СЕРЕД громадських організацій товариство «Відсіч» на Львівщині найменше рекламує свою діяльність. Президент цього регіонального представництва Асоціації детективних служб України «ARSS» Олександр Косторний ще за часів Союзу був одним із ініціаторів та ідеологів недержавної охоронно-розшукової служби.

Так уже склалося, що шерлоки холмси, які працюють більше з любові до мистецтва, аніж на зарплатню, бувають і кмітливіші, і оперативніші від державних служб.

Державним силовим структурам бракує коштів, відповідного спорядження, фахових оперативників, попри численність органів внутрішніх справ. Здавалось, за таких умов правоохоронні служби мали б співпрацювати, а не конкурувати. Та ба! Важко зрозуміти «ревнощі» державних правоохоронців до недержавних, але вони очевидні. Свого часу Шевченківська райрада Львова звернулася до «Відсічі» з клопотанням щодо розшуку Михайла Бойчишина. Робота розпочалася, було опрацьовано деякі версії, але управління юстиції Львівської області за вказівкою з Києва відреагувало на це вердиктом про «незаконну діяльність». Бойчишина, як відомо, не знайшли й досі.

У відставних правоохоронців ревнощі розвіюються. Знаю одну комерційну структуру у Львові, де працюють два генерали, екс-керівники силових структур.

— Але ті керівники, що залишаються на посадах, продовжують стару політику, — коментує Олександр Косторний. — У нас складаються непогані стосунки із середньою ланкою, та коли начальство дізнається про це, непереливки буває тим, хто співпрацював з нашою організацією.

Хоч як це парадоксально, але ліцензії стають каменем спотикання і для «Відсічі», і для аналогічних структур в інших областях. Бо будь-якої миті відповідні служби можуть вилучити для перевірки всі документи. А кому з клієнтів потрібен відплив інформації? Доводиться шукати «шпарину». Наприклад, приватний детектив влаштовується за домовленістю сторін на посаду заступника із загальних питань або із зв'язків із громадськістю.

Головним напрямом діяльності «Відсічі» нині є розшук грошей для клієнтів, які потрапили до лабіринту взаємних неплатежів, що поглиблюються через відсутність відповідних правових механізмів.

Необхідних законів немає, права на зброю немає, ділового партнерства з правоохоронними органами немає, то що ж тоді є за плечима у «Відсічі»? Нехай це запитання поки що залишається відкритим. Та, очевидно, не випадково саме до Олександра Косторного звернулася Надія В. із Яворівського району, мати трьох неповнолітніх дітей. Її чоловіка, який викрав 50 літрів бензину, засуджено на чотири роки позбавлення волі, — два роки провів у слідчому ізоляторі.

— Це ті самі «колоски», за які судили колись, — вважає президент «Відсічі». — А справжні грабіжники — на волі. Утримання однієї персони в місцях позбавлення волі обходиться державі у 4,5 мільйона карбованців щомісяця. Кого ми караємо — не риторичне запитання?

У «Відсічі» добра репутація, і вона теж працює на Закон. Це — факт.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

Обережно: вас ошукують

Бійтесь данайців з поляроїдом

Цей різновид рекету чомусь називають фотосервісом.

Спиняють вас у Києві на Хрещатику і починають роздавати компліменти. Вдячні за те, що помітили в натовпі ваші карі очі, шовкове волосся і ставну фігуру, ви погоджуєтесь, щоб вас сфотографували суперкамерою «Поляроїд». Навіть коли з вас за цю послугу беруть від 800 тисяч до півтора мільйона карбованців, ви розчулено усміхаєтесь новому знайомому на ім'я Саша Афанасьєв. І можете не сумніватися: більше ви з ним не зустрінетесь і не дізнаєтесь, а чи була взагалі у його камері плівка? Принаймні в магазині, в якому торгують фотоприладдям, куди він мені запропонував завітати в разі, якщо я не одержу своє личко через два дні, про Сашу ані чутки.

Втім, я шукаю в Києві не тільки Сашу, а й Дмитрика, який під рекламним соусом і солодкими обіцянками просто в готелі мені продав за три мільйони портативний приймач з розряду таких, що називають неліквідами. Одне слово, бійтесь данайців з полароїдами.

Оксана ТЕЛЕНЬ.

Гроші самі не приходять — їх треба заробляти

На запитання оглядача «ГУ» відповідає голова правління Всеукраїнського акціонерного банку Тамара Костянтинівна ВОЛИНЬКО

— Пані Тамаро, якщо не заперечуєте, почнемо нашу розмову зі своєрідного тесту?

— Що ж, спробуємо.

— Ви опинилися віч-на-віч з діловими людьми, з цілком імовірно непоганими партнерами, котрих гризуть сумніви: з яким банком мати справу? Чим би ви прихилили їх інтереси до Всеукраїнського акціонерного банку, які використали б аргументи?

— Сьогодні переконувати, що той чи інший банк працює блискуче, не зовсім етично, а для обізнаних людей — і смішно. Бо та економічна ситуація, в якій живемо, не дає змоги працювати блискуче, мабуть, нікому. І все ж таки торік капітал нашого банку, якому в перших числах липня минає чотири роки, зріс більш як в 11 разів і тепер становить близько 6 мільйонів екю. Обсяги зведеного балансу сягнули 42 мільйонів доларів, що в 6,3 раза більше, ніж позаторік. Ми зуміли в 5 разів більше залучити фінансових ресурсів і в 9,3 раза збільшити прибуток.

Звісно, клієнт, вирушаючи «на розвідку» в банк, запасається певною інформацією і хоче або її підтвердити, або спростувати. Причому деякі моменти — документально. Скажімо, чи немає затримки з платежами? Такого в нашому банку не трапляється.

— Кажуть, що театр починається з вішалки. А з чого починається банк?

— Зовнішній вигляд, внутрішній дизайн — це аж ніяк не другорядне. Як людини, так і банківської установи. Згадаймо прислів'я: людину стрічають по одягу. І повага до людини починається з того, куди ви її запрошуєте: в який інтер'єр, в яку обстановку. Тому Всеукраїнський акціонерний банк доклав багато зусиль і, звісно, коштів, щоб клієнти відчували себе у нас невимушено і комфортно.

— Згоден з вами, навіть візуальна обстановка банку працює на його імідж, чи навпаки — на шкоду йому. Та, мабуть, найголовніше — вчасно виконувати свої зобов'язання перед клієнтом, дотримувати слова?

— Що насамперед цікавить і хвилює клієнта? Мати змогу розпоряджатися власними грішми так, як він вважає за потрібне. І, звісно, як ставимося до його побажань, які послуги надаємо клієнтові?

Хоча клієнт також має бути обов'язковим, порядним.

— Клієнти трапляється, підводять банк?

— Сьогодні це бачимо на кожному кроці.

— Чи не тому банк виявляє надзвичайну обачливість, коли йдеться про видачу кредиту?

— Як то кажуть, сім разів відміряй... Робота із позичальниками саме й вимагає семиразового, а то й більшого відмірювання. Тобто скрупульозної перевірки фінансових можливостей наших імовірних клієнтів.

— Яким чином «просвічуєте» майбутніх позичальників, щоби не помилитися?

— У нас працює спеціальна служба, яка збирає потрібну нам інформацію. Чи не тягнеться за фірмою, яка хоче взяти кредит, кримінальний шлейф, як вона поводиться зі своїми партнерами, чи за всіма вимогами закону зареєстрована тощо.

А вже після цього беруться за роботу бухгалтерія, кредитне управління, відділ банківського аналізу — є в нас такий. Наші співробітники виїжджають на фірму чи підприємство потенційного позичальника і вивчають, чи варто з ним мати справу. І найголовніше — чи зможе він повернути гроші. Щойно створені підприємства ми не кредитуємо — надто великий ризик.

— У вашому банкові, мабуть, найвища ставка серед комерційних банків столиці з депозитів для фізичних осіб на вклади у валюті — 24 відсотки річних. За рахунок чого вам вдається заробляти непогані гроші вкладникам валюти і, звісно, собі?

— Важко, дуже важко тепер заробляти гроші. Недосконале законодавство про банки, непродумана фіскальна політика — все це аж ніяк не сприяє тому, щоби банки збагачували себе і своїх клієнтів. Щоби модернізовували техніку, поліпшували якість послуг, збільшували їх кількість.

Як заробляємо гроші? Доводиться цей процес скрупульозно контролювати, лічити буквально кожен долар.

— Європейський банк реконструкції і розвитку вибрав ваш банк як уповноваженого для обслуговування інвестиційних проектів, спрямованих на піднесення економіки України. Це, безперечно, зміцнить добру репутацію Всеукраїнського акціонерного банку як за кордоном, так і на українських теренах. Якими були попередні умови Євробанку?

— Пройти міжнародний аудит за минулий рік і підтвердити нашу фінансову спроможність цього року. Отож протягом тривалого часу в банку працювали аудитори з відомої фірми «Артур Андерсен», які підтвердили надійність нашого банку, правильність його фінансової політики.

— Інвестиційні програми, під які надає гроші Європейський банк реконструкції і розвитку, працюватимуть на українську економіку, де поки що, на жаль, маємо більше запитань, аніж відповідей.

— Одверто кажучи, набридло жити в стані постійної перебудови. Хочеться стабільності, надійності. Щоби кожна людина в Україні могла чесно заробити для нормального життя своєї сім'ї, щоби почувала себе вільною, щоби пишалася своєю країною. Як то справедливо пишаються німці чи американці. Для цього ми і працюємо.

— Буквально цими днями відбулася презентація банку в міжнародному «Трейд-клубі». Чого ви сподіваєтеся насамперед після цієї зустрічі із зарубіжними торговими представниками, акредитованими в Києві?

— Було б наївно очікувати відразу після цієї приємної, безпосередньої і щирої зустрічі якихось конкретних результатів. Ми вислухали один одного, так би мовити, звірили хід наших фінансових годинників — і це вже, погодьтеся, чимало. Ми нічого не приховували, постали перед гостями такі, які є у щоденному житті, у щоденних клопотах — тепер нехай уже вони роблять висновки. Одне тільки можу сказати: ми потрібні один одному. Особливо в нинішньому інтегрованому світі.

— На початку червня газета «Всеукраинские ведомости» під замашним заголовком «Темные делишки «белых воротничков» повідомила, що через масове неповернення кредитів разом з банками «Відродження» та «Інко» потрапив у скрутне фінансове становище і Всеукраїнський акціонерний банк. Що трапилося?

— Щодо нашого банку — це чистісінька вигадка автора статті. Бо за останні півтора року в нас немає жодного випадку неповернення кредитів у валюті. А щодо карбованців, то за цей же час сума прострочених кредитів становить аж... одну десяту відсотка від загальної суми виданих за півтора року.

Розтиражували фальшивку і, мабуть, вважають: подумаєш — один рядок на газетній сторінці. Але це підриває ділову репутацію банку, мало того, завдає конкретних матеріальних збитків. Лише наступного дня після появи цієї статті через відплив коштів з банку сума збитків становила майже двісті мільйонів карбованців.

Такі неперевірені факти може дозволити собі друкувати лише газета, яка байдуже ставиться передусім до своєї репутації і не вміє або не бажає думати про репутацію інших. Залишати це без реакції банк не міг. Ми поставили перед газетою вимогу — надрукувати спростування, що «Всеукраинские ведомости» і зробили 11 червня ц.р.

— Ділова жінка в Україні. Як вона сьогодні себе почуває? На що передусім має звертати увагу?

— На те, щоби залишитися жінкою. Щоби зберегти в собі ті найліпші якості, даровані їй Всевишнім, хоча це потребує і чималих зусиль.

Де взяти часу — то вже індивідуальний секрет кожної жінки. Бо раніше, ніж о дев'ятій вечора я додому не потрапляю. І вільний для мене час — то велика розкіш.

— І все ж таки, коли ця розкіш стає вам доступною, як нею розпоряджаєтеся?

— П'ю маленькими ковтками, як добре вино. Насолоджуюся.

Дуже люблю природу. Тому за найменшої нагоди прагну в суботу чи неділю побувати на березі річки, відчути її заспокійливий подих. Особливо в тихе надвечір'я, коли, здається, сама Божа благодать сходить на землю. Чи походити — погуляти в лісі. Звісно, в колі людей, які тобі близькі, рідні. А коли не вдається зібратися разом, то бодай поцікавитися їхніми справами, настроєм по телефону — їх голоси додають мені сил, віри, впевненості, чого нічим іншим замінити неможливо.

І, звісно, щось приємне зробити для сім'ї, для своїх родичів. Бо вони мені дуже допомагають в домашніх справах. Я не знаю, що робила б без тої допомоги.

— На ваш погляд, що має насамперед зробити наша держава, наше суспільство для того, щоби українська жінка справді відчула себе жінкою?

— Зробити її незалежною від нашого страшного побуту. Щоби жінка не тільки варила їсти, подавала на стіл і мила посуд, а передусім мала час для спілкування з дітьми, чоловіком, родичами... Щоби вона не проводила всі свої вихідні на городі, а мала за що купити картоплю чи моркву на ринку або в магазині. Тепер то, можливо, голуба мрія, але ми неодмінно прийдемо до цього, мусимо прийти, коли хочемо жити в цивілізованому суспільстві.

А цивілізованість суспільства визначається насамперед ставленням у ньому до жінки, до її проблем.

— А що найголовніше для людини?

— Любити інших людей, не чинити їм зла, бо нічого в цьому світі не проходить безслідно. Бо те зло може позначитися і на дітях, і на онуках наших — навіть через кілька поколінь.

Зрештою, людина і приходить у цей складний світ, щоби робити добро.

Не забуваймо про це.

Розмову вів Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.

На знімку: Тамара Волинько (зліва) і президент Міжнародного «Трейд-клубу» в Україні Анн Боті на презентації банку у «Трейд-клубі».

Фото Леоніда ЗАПОРОЖЧЕНКА.

Фондовий ринок

Компенсаційні сертифікати можна продати за готівку

НА ТОРГОВО-ІНФОРМАЦІЙНІЙ площадці Київської міжнародної фондової біржі (КМФБ) відбувся перший у Києві офіційний аукціон з компенсаційних сертифікатів (КС) за «живі гроші», а також почалися регулярні торги акціями підприємств, що приватизуються.

На торгах цінними паперами виставлені 33 акції українських підприємств, в тому числі досить привабливі з точки зору експертів цінні папери Укрхмелю, Бучацького сирзаводу, Шполянського заводу «Оріон». У ході торгів знайшов покупця пакет простих іменних акцій Лебединського маслозаводу — ним стала брокерська контора №6 «Центрального фондового дому», а також прості іменні акції КМФБ номіналом 1 млн. крб. за ціною 60 млн.крб./лот—3 шт., покупець — брокерська контора № 13 АТ «Ділова Україна».

Оскільки купівля-продаж цінних паперів — справа вже звична, основну увагу брокерів та експертів фондового ринку, безумовно, привернули торги компенсаційними сертифікатами. В залі торгових сесій зібралося близько ста чоловік — досить значна кількість для новоствореної фондової площадки. Досить підготовленими до аукціону виявилися брокери. Як стало відомо з конфіденційних джерел, один із торговців цінними паперами привіз... 25 тисяч компенсаційних сертифікатів.

За офіційним повідомленням КМФБ, 13 червня у ході торгів укладено п'ять угод на загальну суму 729,8 млн. крб. Оборот площадки склав 2100 КС. Середня ціна — 345800 крб. за КС. Ціна закриття торгів — 350000 за 1 КС. Тобто за один компенсаційний сертифікат номінальною ціною в мільйон карбованців загалом давали 350 тисяч, нехай не досить купівельноспроможних, але живих карбованців. Для порівняння: один майновий сертифікат, оцінений Фондом держмайна в 50 млн., на чорному ринку коштує всього 7 доларів.

На думку експертів, слід очікувати зростання середньої ціни КС уже протягом найближчого часу. Оптимістичний прогноз базується, по-перше, на інформації про те, що ФДМУ планує приватизувати за компенсаційні сертифікати найбільш привабливі підприємства, а по-друге, самі КС, згідно з законодавством, можна вільно продавати даруватн тощо.

Любов ГАЙДУК.

Нам пишуть

ВУЛКАН ДЕРЖАВНОЇ ДВОМОВНОСТІ

НЕ ВГАМОВУЄТЬСЯ полеміка про державні мови України. Проти надання українській мові статусу державної, здається, заперечень нема. Але є дуже активна агітація за впровадження, крім української, також російської мови, яка «може вживатись як офіційна в державних органах та установах». Оскільки державна й офіційна мови — це одне й те саме, бо за тлумачним словником «офіційна» — це «урядова», тобто властива державі, а в світовій практиці ці слова вживаються поперемінно, як синоніми, то фактично ведеться агітація за впровадження в Україні державної двомовності. З другого боку, є гостре заперечення проти такого впровадження.

Скільки ж державних мов має бути в Україні? Спробуймо відповісти на це запитання, підійшовши до нього, так би мовити, з історично-статистичної точки зору, звернувшись до світового досвіду.

Три сусідні держави — Швеція, Данія та Норвегія, маючи тисячолітню історичну спільність, дуже тісні економічні та оборонні взаємозв'язки, в той же час мають кожна свою державну мову. Відповідно — шведську, датську та норвезьку, хоча ці мови дуже близькі між собою, походять від одного кореня і належать до однієї, скандинавської, підгрупи германських мов. Незважаючи на те, що Норвегія ще з часів середньовіччя поперемінно входила то до складу Данії, то до складу Швеції, понад п'ятсот років боролася з ними за свою незалежність, доки не отримала її на початку XX століття, — попри все це, норвезька мова вистояла, не злилась із сусідніми і набула статусу єдиної державної мови у своїй країні. А столиця Норвегії через триста років відновила первісну назву — Осло.

Єдину державну мову запроваджено у переважній більшості країн світу: Франції, Німеччині, Іспанії, Італії, Китаї, В'єтнамі, США, Греції, Японії, Румунії, Угорщині, Болгарії, Польщі та багатьох інших. Як правило, в цих країнах не постають внутрішні мовнотериторіальні проблеми, хоча в багатьох з них національний склад населення далеко неоднорідний. І навпаки, у країнах, де запроваджено дві державні мови або більше, ці проблеми рано чи пізно все ж постають.

У колишній Югославії були три рівноправні державні мови, в колишній Чехословаччині — дві, також дві — в Канаді (згадаймо недавній референдум щодо відокремлення франкомовної провінції Квебек), дві державні мови мають Афганістан, Ірландія, Кіпр, відомі своїми внутрішніми чварами. Серед списку двох чи тримовних країн виняток становлять хіба що Швейцарія та Фінляндія, але ні одна з них не застрахована від того, що «сплячий вулкан» двомовності прокинеться, як це недавно сталося в Канаді. Між іншим, якщо уважніше придивитися до зовні спокійної Швейцарії, можна побачити, що її тримовний «вулкан» теж не дрімає, щедро підкидаючи їй референдуми, щоправда, не такі болісні, як той, що відбувся в Канаді, зате численні. А кількість, як відомо, може перерости і в якість.

Дві державні мови має також Індія, але другу після мови хінді — англійську — залишено тимчасово, на перехідний період. Разом із запровадженням державної мови хінді країна відновила також свою першу офіційну назву Бхарат, якій більш як дві тисячі літ. На противагу другій офіційній назві — Індія, яку принесли європейські колонізатори значно пізніше, в часи середньовіччя.

Правду кажучи, тимчасова присутність в Індії англійської мови як державної навряд чи стане дестабілізовним чинником хоча б тому, що ні Англія, ні інша англомовна країна не межує з Індією. Інша ситуація, коли мовні проблеми постають між сусідніми державами. Згадаймо Грецію, яка через одні-сіньке тільки слово (а не мову) вчинила страшенний тиск на сусідню Македонію, вимагаючи від неї змінити назву. Річ у тому, що в 1913 році історичну Македонію було поділено між Грецією, Болгарією та Сербією. Тому завбачливі греки намагаються унеможливити майбутні конфліктні ситуації, які можуть виникнути через однакові назви земель, розділених наявними державними кордонами. Мабуть, іще гостріше протестувала б Україна-Русь на початку XVIII століття, коли в неї відбирали історичну назву й перейменовували на Малоросію, якби не була вона тоді безправна й німа, бо втратила державність.

Крім одномовності та дво-, тримовності, був ще третій, «найпростіший», варіант розв'язання мовної проблеми — в колишньому Радянському Союзі. Як свідчать енциклопедії, ні одна із 15 союзних республік не мала своєї державної мови, що свідчить про втрату незалежності цими республіками після входження їх у Союз.

Четвертий варіант — країна має одну державну мову, але не свою, а мову сусідньої держави. Приклад — Австрія. Дуже небезпечна ситуація, яка в минулому стала однією з причин «аншлюсу» — насильницького приєднання Австрії до фашистської Німеччини. Цей класичний акт загарбання дуже повчальний — лише два дні знадобилося гітлерівським військам для окупації Австрії, а на третій день вийшов цинічний закон «Про возз'єднання Австрії з Німецькою імперією».

Як бачимо, кожному варіантові запровадження державних мов властива своя історична тенденція, своя закономірність. Які ж висновки потрібно зробити з цього огляду?

По-перше, без державної мови немає справжньої незалежної держави.

По-друге, запроваджуючи державну двомовність, закладаємо — свідомо чи несвідомо — міну сповільненої дії, яка рано чи пізно вибухне.

По-третє, запроваджуючи свою єдину державну мову, оберігаємо себе від майбутніх мовно-територіальних конфліктів, але завдаємо собі на плечі тягар багаторічної, копіткої, наполегливої праці задля просування української мови в ті сфери життя, де її було витіснено російською внаслідок відомих історичних обставин. Тільки робити це просування потрібно мудро, тактовно, не ображаючи національних почуттів будь-якого народу, не провокуючи спротив щодо мови, водночас переконливо й талановито показуючи красу, велич та безмежжя нашої мови, якою створені шедеври світового рівня. Принаймні проблема запровадження єдиної державної мови, незважаючи на всю її складність, буде найменшою «бідою» порівняно з бідами, які може принести необачне введення державної двомовності.

Отже, якщо ми справді сповнені намірів побудувати незалежну й сильну державу, то не повинні лукавити, жонглюючи словами «офіційна», «державна», а чітко усвідомлювати, що державна одномовність — це вимушена історична потреба, одна із запорук державної стабільності, і в Основному Законі треба записати: «Державною мовою в Україні є українська мова». Інші варіанти, а також усілякі хитромудрі доповнення та уточнення потрібно відхилити, бо всі вони ведуть до майбутніх суспільних потрясінь. Будьмо ж завбачливі!

Георгій ЧОРНИЙ,
начальник бригади дослідно-конструкторського бюро, кандидат технічних наук, заслужений діяч науки і техніки України.
Київ.

Реклама

Арбітражний суд Донецької області (340105, м. Донецьк, бульвар Пушкіна, 34) порушив справу № 120/5-25 про банкрутство приватного підприємства «Эксперт» (юридична адреса: Донецька область, м. Слов'янськ, вул. Свободи, 32/112), розрахунковий рахунок 3468010 у Слов'янському відділенні Укрсоцбанку, МФО 334226.

Претензії кредиторів та заяви можливих санаторів приймають протягом місяця з дня опублікування цього оголошення.

Арбитражным судом Днепропетровской области (320004, г. Днепропетровск, ул. Кирова, 1) прекращено дело № 13-214/5 о банкротстве производственного объединения «Павлоградский химический завод» (320000, г. Павлоград Днепропетровской обл., ул. Заводская, 44, р/с 000263202 в Павлоградском филиале КБ «Приватбанк», г. Павлоград, МФО 305727), в связи с чем объявление, опубликованное в газете «ГУ» № 53 от 21.03.96 г. считать недействительным.

Арбітражним судом Вінницької області (м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 7) порушені справи про банкрутство:

1. Справа № 32/3-257 спільного підприємства «Агрос», р/р 609241 Ощадбанк України.
2. Справа № 39/2 товариства з обмеженою відповідальністю «Вежа Трейдинг ЛТД» р/р 1467924, Вінницьке регіональне управління «Промінвестбанку України».
3. Справа №33/3-258 товариства з обмеженою відповідальністю «Галаксі», р/р 467181 АБ «Інко».
4. Справа № 39/4-260-Б ПМП «Манг», р/р 468847 АБ «Інко».
5. Справа № 40/2 ПМП «Фазіс», р/р 1468869 Вінницька філія КБ «Дністербанк».
6. Справа № 40/4-261-Б ПМП «Кадир», р/р 7468972 Вінницьке регіональне управління «Промінвестбанку України».
7. Справа № 62/3-470 ПМП «Плюс БС», р/р 006468578 в УСБ м. Вінниці.

Письмові заяви з майновими вимогами до боржника приймають згідно з Законом України «Про банкрутство».

Правління ВАТ
«Київський завод комунального машинобудування»
повідомляє, що загальні збори акціонерів відбудуться 9 серпня 1996 року.

Порядок денний:

1. Підсумки роботи ВАТ за 1995 рік.
2. Перспективи роботи в 1996 році.
3. Внесення змін та доповнень до Статуту.
4. Вибори керівних органів ВАТ.
5. Різне.

Збори відбудуться за адресою:
Київ, вул. Васильківська, 28.
Початок зборів о 14 годині.
Реєстрація акціонерів з 10-00.

Арбитражный суд Донецкой области (340105, г. Донецк, б. Пушкина, 34) возбудил дело № 5/1-66 о банкротстве Донецкого автотранспортного предприятия 11454. Юридический адрес: 340037, г. Донецк, ул. Кирова, 95. Р/с 425301 в Кировском отделении Укрсоцбанка г. Донецка, МФО 334323, ОКПО 03116370.

Тісненька кухня, а душа простора — як собор

Головне питання буття — хто ми є і яке наше призначення у Всесвіті — хвилює кожне покоління і... залишається без вичерпної відповіді попри зливу інформації. А інформація, як пересвідчуємося, може передаватися не тільки тими каналами, що їх породила технічна революція.

Професійні медики протестують проти «пройдисвітів» і певною мірою мають рацію: розвелася сила-силенна «екстрасенсів міжнародного класу», які проводять масові сеанси у закладах культури і дискредитують саму ідею резонансного зв'язку людини з Космосом. Та негоже разом із водою вихлюпувати й дитину...

Це і стало відправною точкою для розмови із Зеновією Краєвською. У її дипломі від Міжнародної асоціації народних зцілювачів записано: бакалавр-парапсихолог. Однак таке визначення її дару Божого пояснює аж надто мало. Зені було шість років, коли померла її бабуся-повитуха на три села. Вона багато чого встигла передати онуці. У чотири рочки дівчинка вже знімала біль руками. У сім років «зліпила» відрізаний серпом палець. Пасла гусей за селом і їла чорний хліб із смальцем. Ним і полікувала пораненого жниваря. Лікар дивувався: навіщо його викликали через півтора тижні після поранення? А насправді минуло тільки півтори години...

На її дівування випала тяжка драма: потрапила в автомобільну аварію. Із п'ятьох пасажирів залишилася живою лиш вона. Два роки і три місяці була прикута до ліжка, перенесла одинадцять операцій. Коли почала пересуватися на милицях, зателефонувала коханому, і він прийшов на побачення разом із мамою, яка оголосила вердикт: іди від мого сина, він вартий кращої.

Синок змовчав...

А через багато років головний лікар однієї з львівських лікарень попросив допомоги у відомої зцілювачки, яка так і не змогла вступити до медінституту, зате здобула широке визнання без диплома. Хворий не підводився після нейрохірургічної операції. Це був ... він. Виплакала за ніч пекучі сльози, а вранці пішла до нього, помолившись. Потім розридався він, упізнавши свою рятувальницю. А мати, яка з веління примхливої долі живе нині в будинку навпроти, приходила просити пробачення...

Утім, доля зовсім не примхлива.

Схоже на те, що Творець усе розписав по нотах. Після розмови із Зеновією Василівною моя житейська ідеологія, вибудована на переконанні «свою долю — своїми руками», сильно похитнулася. Ледь познайомившись, вона «прочитала» найважливіші віхи мого минулого, нинішнього і майбутнього. Її візії щодо найближчого майбутнього моєї сім'ї збіглися з моїми інтуїтивними передбаченнями. Від змалювання подальшого перебігу життя перехопило подих: якісь напівфантастичні сюжети! «Пройшлася» по внутрішніх органах, змалювала болячки, підказала, на що звернути увагу.

Деформації біополя як інформаційно-енергетичної системи лікує через давній обряд виливання воску на воду. З нього вона спочатку зчитує інформацію, а потому знімає слід «порчі». Приймає людей удома, на маленькій кухні — до пізньої ночі. Щодня, повертаючись з роботи, застає під дверима десятки людей. Багато хто приходить сюди як до останнього причалу надії. Важко пояснити, як виринає у її підсвідомості потрібна інформація.

— Одного разу до мене прийшла мати тяжко хворої дівчини, і під час розмови я «прочитала» на стіні за її плечима невідоме мені слово «цитомак», — розповідає Зеновія Василівна. — Згодом з'ясувалося, що то — назва ліків, які й врятували дівчину.

У неї на диво проникливий погляд. Мабуть, грішники не витримують його, їм робиться лячно від того, що ясновидиця все бачить. Її власне приватне життя не позбавлене житейських драм і проблем. Душа не застрахована від страждань. Та навіть у найважчі хвилини програма добротворення і вдосконалення людського духу, а отже, здоров'я і долі, не полишає її. А результати зцілення — дивовижні. Серед її підопічних є й лікарі, і науковці, і священики. Кухня тісненька, зате дім її душі просторий, тут усім вистачає місця...

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

З телетайпа

● *Чернівці*

Дешевий екологічний паспорт

Цю новинку запроваджено в Чернівцях за рішенням міської Ради. На кожних п'ятеро чернівчан припадає один легковий автомобіль. І пригнано його з-за кордону, як правило, не в найкращому стані. Додамо службові та державні авто та тисячі транзитників — і все це через відсутність об'їзного шляху рухається центром міста. Паспортизацію здійснює автоінспекція та МП «Екосервіс». Тамтешня техніка може за лічені секунди поставити діагноз будь-якому двигунові й оперативно усунути недолки. Вартість такої неоціненної операції невисока — від 120 до 400 тисяч карбованців.

● *Хмельницький*

СБУ підбирається до вічного двигуна

Винайшли принципово новий силовий агрегат, конструкція якого не має аналогів у світовій практиці. І хто! Працівник обласного управління Служби безпеки України Микола Бельдій. Новинка невелика, легка, у ній вдесятеро менше деталей, ніж у традиційному двигуні. Досі в техніці були відомі два найпоширеніші типи конструкцій двигунів і компресорів — поршневий та ротаційний. Обидва мають недоліки. Агрегат Бельдія значною мірою їх позбавлений. Його особливість — поєднання процесів стиснення та нагнітання під час перетворення обертального руху в коливально-обертовий і навпаки. Винахід одержав високі оцінки в Національній Академії наук, українському відділенні Міжнародного центру наукової культури та інших авторитетних наукових та виробничих інстанціях.

Дайош «блошині» базари!

За результатами опитування служби СОЦІС-Геллап

Довгі ряди перекупок біля входу в метро чи в підземних переходах — «блошині» базари — стали нині явищем звичним, а для багатьох — одним із свідчень так званої «ринковості» наших економічних відносин. Їх послугами користується більшість громадян (69 відсотків опитаних), а 30 відсотків послуговуються навіть часто та дуже часто. Позитивне ставлення (33 відсотки) до «блошиних» базарів дещо переважає негативне (26 відсотків); кожен третій ставиться до них нейтрально.

Основними аргументами противників є: існування «блошиних» базарів погіршує санітарно-гігієнічні умови міста (63 відсотки); на них продають переважно товари низької якості (57 відсотків); часто реалізують крадені речі (33 відсотки); вони заважають нормальному рухові пасажирів та транспортних засобів (21 відсоток).

Позитивне ставлення респонденти пояснюють тим, що: ціни на товари тут переважно нижчі, ніж на звичайних базарах чи в магазині (66 відсотків); можна купити все необхідне, не гаючи часу на магазини (47 відсотків); вони допомагають зводити кінці з кінцями тимчасово непрацюючим й непрацездатним категоріям населення (37 відсотків).

Як бачимо, і ті, й ті наводять достатньо серйозні аргументи. Однак попри те, що кожен третій опитаний схвалює рішення органів влади про заборону таких базарів, більше половини опитаних (54 відсотки) його не підтримують. А 40 відсотків респондентів вважають, що більшість населення України негативно оцінить таке рішення органів влади. Це вдвічі більше, ніж тих, які вважають навпаки.

Отже, мешканці України здебільшого за «блошині» базари. До цього можна лише додати, що це явище має себе вичерпати в процесі розвитку економіки, з подоланням кризи, з підвищенням рівня життя, що й зумовить зникнення самої потреби в «блошиних» послугах.

Книжки наступного тижня

Щоб і тіло, і душа...

Про тих читачів, котрі серйозно перейняті вдосконаленням духу й тіла, як завжди, подбало видавництво «Софія». «Це — керівництво з виживання та трансформації», — зазначено в анотації до книги Бонні Грінвелла «Энергия трансформации». У додатку до видання — опис вправ з маловідомої у нас кундалінійоги. Інша новинка «Софії» — «Восточная дыхательная терапия» Такаші Накамура. Це — вищий курс навчання для тих, хто вже опанував неодноразово публіковані у нас посібники з йогівської пранаями. Ще інша новинка від «Софії» — Рам Дасс, «Путь пробуждения», посібник для тих, хто займається медитацією.

* * *

Водночас вийшла і книжка колеги попереднього автора: Стівен Левін, «Кто умирает?». Колись вони разом викладали медитацію по в'язницях Каліфорнії, потім С. Левін заснував власну службу психологічної допомоги смертельно хворим та людям, котрі втратили душевну рівновагу через смерть близьких. У книзі — узагальнений досвід цієї практики, мета котрої сформульована так: дати людям нову точку опертя та нову надію на нове життя.

* * *

У Тернопільському експериментальному інституті педагогічної освіти видано збірку Степана Балея «Вибрані праці з соціальної і педагогічної психології». Це — перший у нас переклад з польської творів, добре відомих серед європейських фахівців. А у видавництві «Освіта» вийшли «Вибрані педагогічні праці» Софії Русової. Свого часу це було новаторське слово в освітянстві. Але через проголошення авторки затятою націоналісткою і, зрозуміло, вилучення її творів з усіх усюд це нове слово так і не було почуте українською наукою.

* * *

Для гурманів із джентльменським ухилом справжнім дарунком буде том «Английская кухня», що ним харківське видавництво «Каравелла» продовжило свою серію «Кулінарне мистецтво народів світу». Тут поціновувачі знайдуть докладний опис традицій англійської кухні, довідаються, що їдять в Альбіоні на свята і в будні, зможуть і собі поекспериментувати із меню тамтих національних свят. У першому кварталі цього року видавництво обіцяє видати також чергові томи — кухня Китаю, Італії та країн Магрибу.

Кость АНТОНІВ.

МІАУ-культ — спеціально для «ГУ».

Малюнок **Володимира КАЗАНЕВСЬКОГО.**

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України. Видавець — Президія Верховної Ради України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

☎ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс — 449-85-62.

♦ Рукописів не повертаємо.

♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.

♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 344041.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311111.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.